

Taka pisava seveda vzbuja odpor na srbski strani in srbski šovinistični list nam vračajo nemilo za podrage. Na način si izmenjujemo psovke, trpe različni skupni zunanji in gospodarski interesi, trpi vse naše javno življenje. In vendar smo zlasti Slovenci najbolj navezani na Srbe. Naša dežela posega najgloblje

Dnevna kronika.

— Potovanje kraljevske dvojice v Pariz. Beograjski listi poročajo, da nameravata kralj in kraljica ter kraljica-mati v kratkem odpotovati v Pariz, kjer bodo gostje francoske republike.

— Smrtna kosa. V Dramljah pri Celju je umrl dne 22. tm. Franc Svetišek v starosti 86 let. Rajni je bil večletni župan tamošnje občine in se je mnogo trudil za njeno povzdigo. Bil je kremenitega značaja in neustrašljiv, ako je bilo treba nastopiti za pravice. Ohranimo mu blag spomin!

— Delovanje učiteljstva na obmejni Kapli. Srečen slučaj me je privedel na to lepo, najskrajnejšo postojanko ob jugoslovensko-avstrijski meji, kjer je treba obhoduvali učiteljstvo, da v takih razmerah izvaja plemenito nalogo prosvetnega dela. Kapla je že po naravi tako odtrgana od Jugoslavije, da bo obmejni vpliv zelo ovrnil narodno vzgojo. Občina je bila v predvojnih časih navezana na sosedske odtrgane kraje in je umevno, da se ljudstvo ne more živeti v sedanjih položajih, ko nima najmanjše prilike črpati narodno-kulturne hrane. Radi velike oddaljenosti od železniške postaje in jako slabih potov je stik z Jugoslavi sploh bledavljjen. Vse prosvetno delo je edino v rokah gospe šolske voditeljice Mare Sadnekove, učiteljice Rože Bizjakove in narodnega župnika S. Lovrenčiča, ki prihaja iz nižave. Kapla, žal, nima lastnega svečenika, ker spada fara še vedno pod škofijo sosedne avstrijske republike. V dobi zadnjih treh let se je zlasti šolska voditeljica trudila dvigniti narodno zavest med ljudstvom. Res težko je bilo pridobiti zaupanje pri ljudstvu, ki je bilo vzgojeno popolnoma v nemškem duhu. Najlepo priliko je imela uvajati ljudstvo v slovensko uradovanje pri občinski pisarni, katero je prevzela od agilarne tovariša Ernst Vrancea, in jo vodila med dve leti. Tukajšnja, pred preobratom nemška štirirazredna šola, je vsled vojne opustošena, brez učil, brez zadostnih učnih moči in še do danes ne more vršiti normalnega pouka. Obe učni moči se s katohetom vred, trudita, da dvigneta prvi vrsti napredek šole vsaj do iste stopinje, kakor je služila pred vojno ljudstvu. Vzlic tem oviram je vendar učiteljstvo v tem šolskem letu priredilo na ličnem šolskem odru (delo soproga voditeljice) že dve dobro vspehi prireditvi, katere se bodo s sodelovanjem otrok samih, pod režijo učiteljstva, pridno nadaljevale. Čisti dobiček je namenjen šolski knjižnici, ki ni do lanskega leta vsebovala ni ene slovenske leposlovne knjige. V isto svrhu se praznuje Vidov dan s predstavo na šolskem odru in se zaključijo šolsko leto z razstavo risb in ženkih narodnih del. Mladina in odrasli so duševnim pojavom dovzetni. Pogreša se pevski zbor, bralno društvo. Ko bi bil le en instrument na razpolago, bi učiteljstvo takoj začelo s poukom v petju za odrasle. Ko bodo na šoli vse učne moči in šola v normalnem tiru, se z lahkoto osnujejo nedeljski tečaji za mladeniče, bodisi četrtkovni za šoli odrasla dekleta, da se spo-

polni in zadobi potrebe gospodinj-ske znanosti; mladeniči pouk v kmetijstvu, vrtnarstvu, oziroma glavne pojme v knjigovodstvu za bodoče lesotrzce itd. Domovi so tu raztreseni in ljudstvo zainteresirano edino za trgovino lesa, in nima še pravega smisla za narodna dela. Lepa, a težka je začetna naloga učiteljstva; pri draginji, ki bo na planinah, ob meji, vedno rasla, bi bilo prepotrebno, da se za bodočega nadeždnika priuredi zanimarjeno gospodarsko poslopje, da ima svoje lastno gospodarstvo, in ostalo učiteljstvo izmenjuje, da ne trpi na takih kočljivih obmejnih krajih preveč kulturne in materialne škode.

— Obmejni šoli pri Sv. Duhu na O. v. je darovala Posojilnica v Mariboru (Narodni dom) iz čistega dobička l. 1922 znesek 500 D. Je to edini izmed mnogostevilnih denarnih zavodov, ki je pokazal svojo naklonjenost obmejnemu šolstvu! Šolsko vodstvo se iskreno zahvaljuje za dar, posebno dobrodošel naši obmejni deci! Narodnjaki, podpirajte le ta naš zavod!

— Planinci! V nedeljo 6. maja vsi na Kozjak! »Obmejni prosvetni krožek« pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu otvori ta dan svoj novi gledališki oder s petjem in gledališko predstavo. Podpirajmo obmejno prosvetno delovanje naših rodoljubov!

— K procesu v Murski Soboti. Poročilo o sodni razpravi v tožbi carinika Rožiča proti notarju Kodru so nekateri razumeli tako, kakor da je notar Koder vedel za Kührjevo izdajstvo in kakor da je bil z njim v zvezi. Tako tolmačenje je seveda popolnoma napačno, nasprotno je bil notar Koder vsled Kührjevih zatrdil prepričan, da Kühr ni izvršil izdajstva.

— Državna mejstra-ključavničarja potrebuje II. artilerijska podoficirska šola v Mariboru. Pogoji so razvidni v našem uredništvu.

— Zgubil je neki učitelj na poti iz St. Vida skozi Ptuj v Maribor denarnico s približno gotovino 1000 D. Pošten najditelj se naproša, da prijavi svoj naslov našemu uredništvu. Običajna nagrada mu je zagotovljena.

— Pred novimi šikanami uradništva. Kakor se doznava iz dobro poučenega vira, je pripravljali bivši radikalni ministri socijalne politike ukaz o prenehanju, odpustu in vpokojitvi uradnikov svoje-ga področja. Seveda bi bili prizadeti predvsem pristaši demokratske stranke in drugih opozicijskih strank. Na najboljša mesta bi prišli seveda razni pristni in novopečeni radikali.

— Kongres gostilničarjev cele Jugoslavije se vrši 25. in 26. tm. v Zagrebu.

— Kongres jugoslovenskih inženirjev in arhitektov se vrši koncem julija tl. v Splitu. Namen kongresa je, da se udeleženci spoznajo z razmerami v Primorju. Posetili bodo Primorje od Bakra do Kotora in pregledali vsa važnejša pristanišča in tudi vse važnejše industrije.

— Častnim podpredsednikom Narodne Obrane je imenoval centralni odbor organizacije dona Juraja Biančinija.

— Telefonske postaje, ki prejemajo in odpravljajo brzojavke po telefonu. Po-

što ravnanje objavljajo. Splošno prevladuje mnenje, da one pošte, ki nimajo brzojave, ki pa imajo telefonično centralo, ne sprejemajo in ne odpravljajo brzojavk. To mnenje je napačno. Po telefonskem pravilniku morao vse pošte, ki nimajo brzojave, ki pa imajo telefon, sprejemati od občinstva brzojavke in jih odpravljati, prav tako pa tudi došle brzojavke dostavljati. Te pošte odpravljajo predane brzojavke in prejemajo nanje naslovljene brzojavke po telefonu. V področju ljubljanske poštne direkcije so take pošte sedaj v teh-le krajih: Apače, Beltinci, Cankova, Črenšovci, Grobelno, Jezersko, Kokra, Križevci pri Ljutomeru, Polzela, Prosenjakovci, Rečica na Paki, Ribnica na Pohorju, Ruše, Straža, Sv. Jakob v Slov. goricah, Sv. Marjeta pri Moškanjcih, Sent Ilj v Slov. goricah, Trbovlje 2, Tupalje, Velika Nedelja, Vuhred, Vuzenica in Zavreč.

— Umetniki proti tisočdinarškim bankovcem. Ne morda, da bi se jih branili sprejemati, temveč proti izdelavi protestirajo zagrebški oblikujoči umetniki. Vlada je te bankovce naročila v inozemstvu, menda v Ameriki. Izdelani pa so tako neokusno, da nikakor ne predstavljajo naše civilizacije. Udruženje oblikujočih umetnikov v Zagrebu je radi tega poslalo vladi odločen protest, v katerem zahteva, da razpiše pred nabavo bankovcev, poštinih znamk, kolekov itd. reden natečaj za načrte, da pridejo tako do besede domači umetniki, ki pač najbolj poznajo naše potrebe in naš okus.

— Nov list v Zagrebu. V ponedeljek je izšla prva številka novega lista »Zagreb«, neodvisno javno glasilo interesov mesta Zagreba. Izdaja ga dr. Hercog.

— Pri gostovanju umrl. Kakor po nekod pri nas imajo tudi v Banatu navado, da po cel teden slave poroko. V Lukinselu v Banatu je posestnik Molnar na gostiji svoje hčere toliko pil, da je četrtega dne za mizo med gosti umrl. Bržkone ga je vsled preveč zavžitega alkohola zadela kap.

— Kako je goljuf nasamaril Radičeve seljake? V neko vas v koprivniškem okraju na Hrvaškem je prišel te dni neznan človek in prinesel celo maso »bankovcev Radičeve republike«. Bili so to stari avstrijski bankovci, na njih se stare avstrijske znamke. Pozval je Radičevske seljake (vas je čisto radičevska!), naj pridejo zamenjat »proklete in ničvredne vlaške dinarje« za »zdravo valuto Radičeve republike«. Seljaki so prinesli vse, kar so imeli, neznane pa je jemal tudi najslabše. Kar mu je še ostalo »Radičeva denarja«, ga je zamenjal za živila in drugo, kar mu je prišlo pod roko. Radičevci so bili srečni, da so prišli do novčane Radičeve republike. Nič jih ni motilo, da so bile podobne starim avstrijskim ter da je bil na njih nemški in madžarski tekst. A njihovo veselje je bilo kratko. Ko so drugi dan šli v bližnje mesto nakupovat potrebno blago, so se čudili, ker trgovci niso hoteli vzeti »Radičevega denarja«, ampak so jih s smehom odpravili. Pričeli so se pri oblasti (mislili so, da je že republikanska!), ki pa jim je pojasnila, da so naselili č-

sto navadnemu prevečanemu varalci, ki je spretno izkoristil Radičovo hujškarijo. Lahko si predstavljate obup radičevskih seljakov, njihov jok in stok, ko so se vračali na domove z »zdravo Radičovo valuto« v žepih!

— Grozen zločin ljubosumnega Arnavta. V selu Klici na vzhodni meji Albanije se je nedavno poročil katoliški Arnavt Marko Noe z 18-letno devojko Marto. Takoj po poroki je postal Marko silno ljubosumen na svojo mlado ženo in že prve dni sta se začela prepirati. Ker jo je mož stalno napadal radi namišljene nezvestobe, mu je žena zagrozila, da se vrne k svojim staršem, in da jih je že obvestila, naj pridejo po njo. To je ljubosumnega moža tako razkačilo, da je zvečer vzel sekuro in speči ženi odsekal glavo, potem pa zbežal med razbojnice. Ko so drugoga dne prišli Martini starši, da bi mlada zakonca pomirili, so našli nesrečno ženo z odsekano glavo mrtvo na postelji.

— Uspehi Radičeve človečanske politike. Radič, s katerim se je zvezal tudi slovenski Mesija dr. Korošec, je s svojim hujškanjem proti državi zakrivil že marsikak zločin. S širjenjem ljubezni in sprave po znanih metodah slovenskih klerikalcev je te dni zopet zakrivil zločin, ki je zahteval kri someščanov. Kakor slovenskim klerikalcem so tudi Radičevim pristašem demokraciji trn v peti. V Ladinirevcu pri Osijeku je živel gostilničar Ivan Terzić, zavezan demokrat. Radičevci so ga radi njegovega političnega prepričanja že večkrat dejansko napadli. Minulo nedeljo pa so radičevski voditelji, ki — kakor pri nas klerikalec — eksploatirajo nevednost ljudstva, — naščevali priproste kmeta, naj ga ubije, češ, da je sovražnik Radiča. Nevedni kmet se je res dal zlorabiti. Vzel je puško, stopil v gostilno in vprašal, kje je Terzić. Ko se mu je ta takoj javil, je brez besede pomeril nanj puško in sprožil. Smrtno zadet se je zgrudil Terzić na tla ter kmalu na to izdihnil. Tako je nevedni kmet — orožje zločinskih demagogov — ubil človeka, katerega ni niti poznal in ki mu ni nikoli storil nič zalega. In tako početje nazivajo radičevci in slovenski klerikalec krščansko ljubezni in političen boj! Ubogo slovensko ljudstvo, ki slepo drviš za takimi voditelji! Ali še ne vidiš in spoznaš, da te nesramno zlorabljajo v svoje zločinske namene!!

— Zavratec umor je bil izvršen te dni v Rozmajenovu blizu Našič na Hrvaškem. Pozno ponoči so prišli pod okno tamošnjega krčmarja Malije Andjela trije mošje. Na njihovo trkanje je prišla k oknu krčmarjeva žena, kateri so neznanec izjavili, naj pokliče moža, ker mu morajo sporočiti nekaj važnega. Ko je nato stopil k oknu Andjel, je počil od zunaj strel in Andjel se je zgrudil zadet v srec mrtve na tla. Neznanci so v temi takoj izginili. Žena je izjavila orožnikom, da sta bila dva v civilni obleki, eden pa je nosil uniformo finančne straže. Vzrok umora je popolnoma neznan.

— Tihotapei napadli stražnika. Nek ruski obmejni stražnik je ustavil v Spli-

delu Poljske na videz samostojno državo, ki bi bila seveda nemški vazal. Vse to je šlo edino le na račun ruskega medveda, sicer pa ni hotela niti Avstrija niti Nemčija odstopiti poljskih delov svojega »integralnega« ozemlja. Pravo svobojenje in ujedinitenje Poljske se je pripravljalo v inozemstvu in odločilo na bojiščih v trenutku, ko je zmagala antanta. Z versajlsko in saintgermainsko mirovno pogodbo je dobila Poljska avstrijski in pruski del nekdanje Poljske. Sedaj se ji je bilo treba boriti za meje in za sporna ozemlja. Nova slovanska republika z glavnim mestom Warszawa je prevzela in izvršila to težko nalogo. Boji in spori z Rusijo, Nemčijo in baltičkimi državami označujejo prvo periodo nove Poljske. Boljševiška Rusija bi jo bila kmalu podjarmila; že so se reče čete bližale glavnemu mestu. Toda poljski narod je preveč svobodoljuben, da bi ne bil mogel odvrniti nevarnosti. Nacionalni odpor je pognal boljševike čez mejo in Poljska si je sama stavila mejnike na vzhodu. Težka poljska rana je bila Goronja Slezija. Ne komo ponavljali dogodkov, ki so čitateljem dnevnikov še v svežem spominu.

Danes je Poljska že preživela dobo mejnih sporov. Njena notranja konsolidacija napreduje. Pot je težka, vendar pa je volja trdnjša in zavednejša kot je

bila kedaj poprej. Bodočnost poljske republike je zagotovljena. Njen zemljepisni položaj je tako nesrečen, da je potrebna kar največja modrost v politiki, a tudi pripravljenost in odločnost. (O trenutnem položaju glej naš članek »Poljska — zid proti pangermanizmu«. »Tabor« z dne 25. tm.). Težave, ki so doslej grenile njeno notranje življenje, so danes že nekoliko ublažene in je upati, da bo šlo v tej smeri dalje.

Poljska ima vse pogoje za velik razvoj in procvit. Treba je le, da reši najnujnejše gospodarske probleme in se toliko uredi politično, da se bo mogla intenzivno posvečati napredku in blagostanju ljudstva. Zelo je zainteresirana na pacifikaciji Evrope, kot vsaka dežela, ki leži na »ognjenih tleh«. Problem razmerja z ruskim narodom trenutno ni pereč, vendar pa je še vedno odprt. Tudi njeno manjšinsko vprašanje je trd oreh. S Čehi se Poljaki prepirajo zavoljo Javorine. Poljski državniki imajo težke naloge pred sabo.

Vendar pa — ponavljamo — ima Poljska lepo bodočnost. Zeleti je le, da bi se poljski narod bolj ko doslej zanimal za Slovanstvo. Ne predstavljamo si Slovanstva v kdove kakšnem idealnem smislu; danes je slovenski program čisto realen. Predvsem potrebujemo medsebojnega spoznavanja, ker je to pogoj, da se

bomo razumeli, kadar bo šlo za skupna vprašanja in za medsebojno pomoč. Potrebno nam je sodelovanje na kulturnem polju. Zadnji dve leti opazamo i v Jugoslaviji i na Poljskem razveseljava znamenja. Poljski narod šteje čez 20 milijonov in se ponaša s staro, zapadno orientirano kulturo. Njegovo zavezništvo nam lahko mnogo koristi in zopet mi koristimo njemu. Spoznavajmo se, to je prva točka slovenskega programa in če homo smotreno delali na tem področju, je izpolnjen velik pogoj za slovansko bodočnost.

Za smeh.

Natančen bolnik.

Tomaz Blatnik se je odpeljal iz Trsta v Milan, da se da tam kaj od znamenitega špecialista preiskati, ter mu pokaže svoje revmatične noge.

Profesor: »Čujte! Noge bi si pa vendar lahko umili.«

Bolnik: »To mi je tudi zdravnik v Trstu rekel; toda jaz sem si mislil, predno se za to odločim, moram poprej kakega špecialista v Milanu vprašati.«

Maks Zemljič.

Strah v šolskem poslopju

(Šaljiv dogodek).

Pred dobrimi 25. leti sem imel na bližnji večrazrednici postarano tovarišico. Bila je v vsakem oziru čudna ženska. Telesno radi predolgega vrata neharmonično razvita, po krvi mešanica dveh raznih narodov, slovenska učiteljica, germanskega svetovnega naziranja.

Na vzgojenslovnem polju je bila — dasi je prebila vse študije v Gracu samem — prava ničla. Prebirala pa je spretne tipke glasovirja, plesala z eleganco eksotične plesne ter pela vse pikantnejše arije graške opere.

Ker pa ni imela posluha in za enake »komedije« potrebne telesne privlačnosti, ji tudi to razsežno znanje ni mnogo zaleglo. Njeno petje je bilo za neukoga mrzlo, smešno, za šolana ušesa po mučno.

V ljubezni je imela bogato preteklost. Z baronom je prebila le nekaj srečnih dni na Vrbskem jezeru, z nekim stolnikom je šla le enkrat na divjega petelina, pa tudi penzionirani major se ji je ko nečeno »skujal«.

Prevara za prevaro. Popolnoma umevno torej je pač, da je »razna-samičica« s časom začrtala ves »razkošni« moški spol. Posebno »nas mlade« »štucarice« je nosila

tu nekega tihotapca, ki je hotel spraviti vrečo duhana čez mejo. Tihotapec mu je nekaj časa mirno sledil. Ko sta prišla do nekega ovinka, pa je nenadoma napadel stražnika. V tem so priskočili še trije tihotapci, ki so bili bržkone dogovorjeni, odvzeli stražarju puško in ga pošteno pretepeli, tako, da se ni mogel niti ganiti. Nato so mirno pobrali vrečo z duhanom in v mraku izginili preko meje. Policija je čez par dni zaprla nekega osumljenca, ki ga je pa morala vsled pomanjkanja dokazov zopet izpustiti.

— **Nov atentat na naš narod v Primorju.** Italijani se poslužujejo vseh sredstev, samo da bi uničili naš primorski živelj. V izumevanju vedno novih metod so naravnost ženjalni, kar nam dokazuje najbolj najnovejša odredba italijanske šolske oblasti, ki je s posebno okrožnico prepovedala vsem učiteljem v Primorju, da se odslej dalje ne smejo več udeleževati v društvenem življenju kot pevovodje, režiserji itd. — ker — to škoduje njihovu ugledu! To je vse, kakor iznajdba, ki zasluži najvišji patent. V vseh kulturnih državah se učitelstvo naravnost in uradno poziva, naj se ne omejuje samo na delovanje v šolskih učilnicah, ampak naj prosvetno vzgojuje tudi zunaj šole stoječo odraslo ljudstvo. V Italiji pa je torej ravno narobe. Tam se učitelstvu prepoveduje vsako izvenšolsko prosvetno delo. To pa seveda samo v Primorju, samo slovanske mu učitelstvu. Namen te odredbe je povsem jase. Italijani vejo, da je v naših primorskih vaseh skoro izključno le učitelstvo v stanu prosvetno vzgajati naše ljudi, vejo pa tudi, da je prosveta med našim ljudstvom škodljiva italijanskim ciljem — poitalijančiti našo deželo. Zato hočejo odvzeti našemu ljudstvu najprej prosveto, hočejo ga ponižati na stopnjo Kalabrežev in Sicilijancev, kjer imajo 15 odstotkov analfabetov, nato pa ga, neuko in neizobraženo, potujčiti. Podla so ta sredstva, nevredna naroda, ki se ponaša z dvatisočletno kulturo, toda kljub temu se ne bo našel nikjer na svetu človek, ki bi proglasil Italijane za barbarje. Da, niti pri nas v Beogradu ne bo nikogar, ki bi se zavzel za naše trpeče brate. Žalostno toda resnično! Najbolj žalostno pa je pri vsem tem še to, da smo tega krivi mi Slovenci v Jugoslaviji, mi, ki pošiljamo v Beograd Korščeve veleizdajnike.

— **Kulturno delo v vojski.** V vseh naših 48 pešpolkih je bilo leta 1921 skupno 25.044 nepismenih vojakov. Od teh se je tekom leta naučilo pisanja in čitanja 9081 ali 36%. Z ozirom na število nepismenih ta uspeh zares ni majhen, če vpoštevamo, da se je vršil ponk poleg predpisanih vojaških vaj s trudom komandirjev, podoficerjev in vojakov. Število učiteljev, ki so pri tem sodelovali, je zelo neznan, ker so učitelji že v šoli čisto preobloženi z delom. Razen pouka v pisanju in čitanju so se poučevali vojaki tudi v zemljepisju, zgodovini, higijeni in drugih primernih predmetih. Mnogo je koristilo pri tem tudi premeščenje novincev v tuje, doslej nepoznane kraje,

globoko v želodcu. Ogibala se nas je do skrajne možnosti. V neizogibnih trenutkih pa je bljuvala na moško ljubezen o-genj in žveplo ter nas po možnosti »vlekla«.

Nekoč sem jo našel v Mariboru. Bila je nenavadno ljubezniva. Povedla me je v stransko ulico in se mi nalagala, da je hčerka tamošnjega trgovca zaljubljen nad glavo v mene. Dala mi je tudi velikodušno natančna navodila za dosego »resne« zakonske zveze.

Jaz, tedaj mlad in neizkušeni ošel, sem šel na nastavljen limanec. Vsedel sem se in pisal ter popisal 4 pole. Izlil sem v razsežno pismo toliko ljubezni, da bi ž njjo omehčal celo srce iz jekla.

Pa kakšno presenečenje! Čez 8 dni sem dobil svoje pismo nazaj. Vrnil mi ga je neki ptujski trgovec z lakonično pripombo: »Pustite mojo nevesto v miru. Ona je vas nemara. Za blamažo pa se zahvalite svoji kolegiji XI!«

Hipno nisem verjel svojim očem. Dazdevalo se mi je, da sem v mlinu. Šele čez teden dni sem prišel stvarno razmišljati to mučno zadevo. Bilo me je sram do zadnjega gumba. V sveti jezi sem zaprisegel svoji hudomušni tovarišici brezobzirno maščevanje. Pa pravega načrta nisem mogel najti. Kar mi je ugašalo danes, to se mi je zabilo davni dan. Tako je poteklo leto dni.

ki so jih na ta način spoznali, prišli v dotiko z drugimi ljudmi in videli marsikaj koristnega in poučnega. Poleg tega so vojaki obdelovali tudi zemljišča, na katerih se je gojila zelenjava in druga hrana za polk. Zelo podučna za vojake so bila predavanja s skioptičnimi slikami in poučne kino-predstave. V vsakem oziru je videti, da se vojska resno trudi, nuditi novincem čim boljše izobrazbo in ne kakor trobijo razna klerikalna glasila, da ubijajo našo mladino.

— **Prevoz eksplozivnega blaga po železnici.** Dogodili so se slučaj, da so policijski organi našli v osebnih vlakih eksplozivno blago, kakor municijo, smodnik, itd. Zgodile so se radi tega že mnoge nesreče. Da se to prepreči, je izdalo prometno ministrstvo ukaz, da mora železniško osebo paziti na prtljago potnikov in ima tudi pravico, prtljago v prisotnosti potnika pregledati. V slučaju, da najde med prtljago kako eksplozivno blago, mora o tem takoj obvestiti policijo.

— **Zanimiva odlikovanja.** G. Mussolini je te dni predložil italijanskemu kralju odlikovanja: predlagal je kralju, naj imenuje za senatorje nekatere glavne italijanske propagatorje in sicer znanega dr. Antona Grossicha iz Reke, odvetnika Antona Tacconija iz Splita, in profesorja Antona Cippica iz Trogira. Kralj je to zadnevni ukaz nemudoma podpisal. Najbolj vnet za Italijane je renegat Anton Grossich, ki je pristopil k fašistovskim pučistom na Reki in pripomogel do poitalijančevanja Reke. Italijanski listi, govoreč o tem odlikovanju, tudi posebej naglašajo, da smatra Mussolini Reko, kakor vsa ostala italijanska mesta za anektirana in za vedno pripadajoče Italiji. Pa če si je pridobil Grossich za poitalijančevanje Reke toliko zasluge, kakšne zasluge imata potem ostala dva odlikovanca, jugoslovenska državljana in meščana slovanskih mest Splita in Trogira? O delu paritetne komisije ne vedo na Reki sedaj ničesar. Mesto tega so sedaj na vrsti odlikovanja. Naš kralj je odlikoval Mussolinija, Contarinija in druge, italijanski kralj pa odgovarja z odlikovanjem Grossicha, Cippica in Tacconia, to je ljudi iz krajev, ki ne pripadajo Italiji. To so vsekakor zanimiva odlikovanja.

— **Brezvestno izrabljanje našega vojne ujetnika v Italiji.** Iz avstrijske vojne je ostal v italijanskem ujetništvu nek gluhomani Šeman, doma iz Blata na otoku Korčuli. Bil je nameščen v neki italijanski bolnici v Milanu in je z neverjetno pridnostjo in vztrajnostjo izvrševal najtežja dela. Ker so ga tako lahko eksploatirali, ga Italijani kljub vsem pogodbam niso hoteli poslati nazaj v domovino. Slučajno je zvedela za nesrečnika neka usmiljena sestra. Njej je pokazal najprej sliko cesarja Franca Josipa, potem pa kralja Petra I. Usmiljena sestra je to javila jugoslovenskemu konzulu, ki je v nesrečniku spoznal našega državljana. Šele njegovi energični intervenciji se je končno posrečilo izposlovati repatriacijo nesrečnika. Ko bi ne bila prijavila

Prišla je druga jesen. Rantega listje je padalo, zadnja cvetje in zelenje umiralo, ptice selke pa so trogoma zapuščale naše lepe kraje. Vsa narava se je po od Stvarnika začrtanem programu z naglico spravljala k zimskemu spanju.

Prav tedaj me je povabil prijatelj, da se udeležim lova v razsežni »domovinski« občini moje prijateljice.

Raditega sem se napotil popoldne prejšnjega dne tja. Gredoč mi je vzbudil spomin zopet prebito razočaranje, vzplamtel mi v duši znova strast po zaslužnem maščevanju. Toda dobra misel za izvršitev namena ni prišla. Bolela me je že glava.

V tej kritični situaciji mi je privlekel nenadoma moj pes izpod kupa suhih vej odraslega ježa.

»Oho, oho! Sam Bog te je prinesel.« sem govoril s seboj ter vtaknil »ponočenjaka« v nahrbtnik. V momentu sem bil uverjen, da bo izročil svojo mu po meni podeljeno »časno« nalogo osvete izvrstno. Poznal sem namreč že takrat vse »muhe« njegovega nočnega življenja.

Čez 2 uri sem bil na cilju. Pri vsakem krčmarju, ki je bil obenem lovski najemnik sem odložil puško, pustil psa, sam pa krenil v stanovanje svoje »dobre« tovarišice.

Bila je doma in v dobrem razpoloženju. S sladkim jezikom sem jo pripra-

zadeve usmiljena sestra, bi bil nesrečnik menda nikoli več ne videl svoje domovine, ker bi ga Italijani še naprej izrabljali kot črno živino.

— **Dom odraslih slepih hoče zgraditi** Podporno društvo slepih v Ljubljani. Naložilo si je s tem veliko skrb. V domu bodo slepi dosmrtno preskrbljeni. Društvo pošilja okrožnice in prosi, da bi jih dobri ljudje ne metali nerešenih v koš. Vsak najmanjši dar bo hvaležno sprejet. Pomagaj vsakdo pri težkem delu in pošlji prispevek na odbor Podporna društva slepih v Ljubljani, Wolfova ul. 12.

— **Tajnosti črnogorskega dvorskega arhiva.** Kakor smo že poročali, je našla policija v Cetinju štiri zaboje dvorskih dragocenosti bivšega črnogorskega dvorja, med katerimi se je našel tudi precejšen del dvorskega arhiva. Med drugo šaro se je našlo mnogo dokumentov, ki so važni za zgodovino Črne gore. Vsi dokumenti so bili po begu kralja Nikite izkepani in so jih nameravali prepeljati v Ameriko. Ker pa so bili vsi izhodi na morje zaprti, so dokumente zopet zakopali v Cetinju, kjer so jih šele sedaj zopet našli.

— **Fašisti v Zadru — proti naši državi.** Te dni je v Zadru došlo do fašistovskih demonstracij proti naši državi. Minuli petek so imeli fašisti veliko zborovanje, na katerem se je prečitela poslanica d'Annunzija, v kateri zaklinja vse fašiste in legionarje, naj ne puste Dalmacije, četudi bi jih stalo življenje. Z aeroplanom je dospel v Zader tudi župan iz Ancone, ki je v strastnem nagovoru napadel našo državo. To je dalo fašistovski sodrugi povod, da je priredila demonstracije po mestu in pobila okna na hišah nekaterih naših državljanov.

— **Žena ubila moža, sin mu koplje grob.** Ljubomir Gjorgjevič ni živel v srečnem zakonu s svojo ženo Dobrilo in njenim sinom iz prvega zakona. Večkrat so se prepirali. Tudi pred par dnevi se je sprl s svojo ženo ter odšel z doma. Izostal je dva dni. Žena in njen sin sta med tem kovala načrte, kako bi se ne ljubelega moža in očema iznebila. Ko se je Gjorgjevič na večer družega dne vrnil, sta ga prijazno sprejela, mu pripravila večerjo, na kar so vsi trije odšli spat. Gjorgjevič je kmalu trdno zaspal. Tedaj je vzela žena pripravljeno sekuro in spečemu možu odsekala glavo. Sin je med tem odšel na vrt in izkopal jama, kamor sta položila truplo. Da bi skrila vsako sled, sta na »grob« nasadila vse polno — paprike. Zločin seveda ni ostal zakrit. Sosedje so kmalu pogrešali go-podarja in prijavili svoj sum oblastem, ki so zločin razkrile in zaprle oba zločince.

— **Vozni rod in tarife paroplovnih družb v Trstu.** Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja zainteresirane, da so v zbornišni pisarni na vpogled vojni redi tržaških paroplovnih družb Lloyd Triestino, Cosulich, Cunard Line, Anchor Line, dalje predpisi in določbe za tržaška blagovna odpravišča in za javna skladišča v Trstu.

vil, da mi je zaigrala nekaj dunajskih valčkov in zapela nekaj po mojem mnenju vsemu muzikaličnemu svetu neznanih arij. Dasi so bile zadnje za uho skrajno »težke«, sem jih vendar hvalil na vse pretege. In prav ta hinavska hvaležnost je zakrknjeno devico omehčala tako, da je šla k bližnjemu gostilničarju po dva litra pive.

Ta čas sem izrabil. Ježa sem spravil za lončeno peč, z dolgo perilno desko pa sem zvezal popolnoma položno pečni kot s klavijaturo razglašene instrumenta. Jež je imel torej prosto pot do »muzike« in ob isti stoječe mize. Vzel sem ji pa tudi svečo in vžigalice z nočne omarice.

Med popivanjem sem previdno nave-del govorec na nočne strahove. Posebno sem hvalil njeno »hrabrost«, da si upa sama spati v drugem nadstropju. Prezirljivo je gledala na mene kot plašljiva-ca, pokazala mi svoj samokres ter trdila, da se tudi hudica samega ne boji.

Brzo je potekel čas. Začelo se je mračiti. Izpila sva in se napotila v vaško gostilno. Tam je bila ona na hrani in prav tam smo se isti večer shajali tudi oddaljeni lovci.

Pri vstopu me je krčmar predstavil došlim gostom. Prvič v življenju sem spoznal tedaj tudi trgovca iz Ptujja. Ko sva si prijateljski segla v roki, zarudela je moja koleginja do las. Bala se je naj-

Dopisi.

VSE CENJ. DOPISNIKE prosimo, naj pišejo dopise in drugo s črnilom in le na eni strani papirja.

—□—

Pobrezje. Vaš zadnji dopis o pobrezjih fantih je bil popolnoma neosnovan. Ne le, da ne odgovarja resnici, temveč fantje tako težkega obrekovanja niso služili, ker so se korenito poboljšali. Fantje so se stekli v Zrkoveh, kakor ste to v prejšnji številki pravilno poročali, a dopisnik hoče krivdo zvaliti na sosedno vas. Toliko resnici na ljubo!

Iz Sv. Marjete na Dr. polju. Naše ceste bi pač ne smele biti merilo za ljudstvo, ki tu prebiva. Kako se vedno pri raznih sestankih navdušujemo za popravilo cest. Komaj pa nismo več pri koren, se nam izkadi tudi misel na popravljanje in ceste ostanje, kakoršne so bile. Kje pa so danes tisti, ki so se pred volitvami tako pehali za naše glasove? Govorilo se je veliko o okrajni cesti, ki bi se naj pri St. Janžu odcepila od okrajne ceste in peljala skozi Smarjeto v Rače. Ta cesta bi bila velikega pomena tudi za obrtnike iz Frama. Koliko pa bi si naši kmetje prihranili pri živini, vpregi in času, tega niti ne mislimo. Treba pač več poštrevnosti. Okrajni zastopar poizvamo, da se končno tudi za nas pobriga!

Iz St. Ilje v Slov. gor. Najamnik Polakovega posestva v St. Ilju v Sl. gor. gosp. Krajnc, kateri je tudi obenem mesar, ki ima klavnico gosp. Sviligoja v najemu, ne kolje svinje in teleta v klavnici, temveč jih pusti klati pri Polakovih štali na državni cesti, kjer ljudstvo hodi na kolodvor in takšne urednosti gleda ter se skandalizira. Kri teče po državni cesti, kjer se širi smrad in ta smrad mora potnik, kateri mimo potuje, vohati. Vsa javnost je že proti temu ogorčena, in potrebno je, da oblast vmes poseže in temu napravi konec.

Ljutomer. Naša Čitalnica priredi v svojih prostorih pri g. Sršenu dne 28. tm. ob pol 9. uri zvečer svoj rodbinski večer. Ob tej priliki predava pred svojim odhodom in slovenskega in ljubega Ljutomeru koroški rodoljub in pregnanec g. župnik Gabron o zgodovini koroških Slovencev. Vse vrle Slovenke in vsi Slovenci so iskreno vabljeni.

Iz Ormoža. Kako daleč se pride s pustljivostjo ter državniško malomarnostjo, zakaj drugače ne moremo imenovati neizmerne prizanesljivosti naših vladajočih krogov, to vidimo v krajih, ki neposredno mejijo na Radičevo »čevčevsko republiko«. V obmejnih vaseh govore Radičevi mušiki očito in ne da bi to najmanj prikrivali, da bodo takoj, kakor hitro se bodo njihove zahteve uresničile, porazdelili med seboj vse imetje bogatašev, v prvi vrsti se bodo vrgli pa na obmejni Ormož ter si imetje Ormožanov porazdelili in to, ker se jim za čas volitev ni pripustil njihov republikanski shod. In vsakega, kateri ne bode radil, kakor radijo hrvatski mušiki, bodo obe-

brže, da prideva do razpora in mi med istimi razkrinko nasprotnik njeno podlo hudobo. Hlastno je povžila svojo večerjo, se ljubeznjivo poslovila od nas ter šla k počitku.

Ob enakih sestankih lovei radi sedijo pri polnih čašah ter si krajšajo čas s kvartami. Med tem »delom« pa na metre lažejo o »komponiranih« dogodkih iz loveškega življenja.

Tudi tistega dne smo takoj po večerji začeli metati »listke« in sicer kar v dveh krožkih. Pri prvi mizi ob vratih so igrali za vino, pri drugi, pri koji je sedel tudi g. župnik, pa smo tarokirali.

Potekla je že dobra ura, ko sem prvič dobil idealnolepe »podobice«. Imela pa sva na nesrečo soigralcev samo z g. župnikom taroke. Radi tega sva začela licitirati na vse pretege. To je povzročilo, da so se tudi igralci pri prvi mizi zainteresirali za nas. Možakarji so se pomirili in zavladal je v razsežni sobi grobni mir.

Po navadnem prerekanju sem izliciral drago igro, potrebno »založil« in napovedal »pagata«.

Pa človek obrača, Bog pa obrne. Ko sem položil prvi »list«, nastalo je na cerkvenem trgu pred gostilno strašno vpitje. Nismo se še zavedli vzroka tega povzročenja, ko je planila v sobo župnikova ku-

sili, predvsem pa morajo vsi »ovi ministri«, vsi »ovi grofi«. Res je lepa slika človečanske mirotvorne republike. Vse kaže v idealno razbojniško-sovjetko rusko smer. In kaj bodo k temu porokli Koroščevi volilci, da s tako vrsto ljudi pajašiš s slavo ovenčani Korošec? Pred seboj imam pismo upokojenega župnika, kateri že kot tak ni naš pristaša. In ta je izrekel sodbo nad svojim drugim dr. Antonom Korošcem ter vsemi, ki se s temi ljudmi pajašijo, s sledečimi besedami: »Kaj poročate k temu, da se je Korošec s tistim prokletim od Nemcev in Madžarov plačanim Radićem zvezal? Ali sedaj slovenski narod ni prodan? Tužna nam majkala! Res tužna nam! Naj mu bo v odgovor ta dopis, ki razsvetljuje Radića i Korošca v pravi človečanski luči. Korošec, Korošec, die Geister, die ich rief... muški ti govore že o vislicah, da bi ne bili preroki! — c.

Zetale. Na velikonočni ponedeljek smo zopet pokazali nekaj »kulture«. Fantje so tovarišu Jožetu Pulku zlomili dvoje reber. A orožniki imajo dobe nos in izemiti se zna iz zadeve še kaj več. — Pred nekaj dnevi je v Berlsgovi gostilni delavka Liza Jur ukradla rogaškemu konjederu puško. Nihče je ni videl, a vendar je stražmojster dobil puško nazaj. — Vse polno je lenuhov in tatov, pridnih delavcev zelo malo. Eni krađejo, drugi se igrajo »gospodo«, tretji veržijo z jajci in drugim, kmet pa skoro ne dobi več poštenega delavca. Povrh pa nas pozdravlja vsak dan večja draginja, davki itd., vključno temu, da smo volili dr. Korošca, ki nam je obljuboval znižanje davkov. Kaj pa, ali se za nas vinogradnike Korošec tudi ne bo nič pobrigal? Saj drugega nimamo prodati ko vino, uboga živina se počasi redi.

Ptujske vesti.

Podružnica združenja vojnih invalidov, vdov in sirot v Ptuj proslavlja dne 29. aprila t. l. prvikrat svoj invalidski praznik s sledečim vspešnim: Ob 11. uri predpoldne se zberejo vsi vojni invalidi, vdove in sirote na Florjanskem trgu v Ptuj, kjer se odpravi zborovanje; po istem obhodu po mestu. Točno ob 2. uri popoldne se prične javna tombola na Florjanskem trgu z mnogimi in lepimi dobroti, ki se bodo delili v državi, pisarni Prešernova ulica 10. Po tomboli se vrši veselica s plesom in prosta zabava v gostilni »Novi svet« (Vinarija) proti vstopnini 5 Din. za osebo. Ta praznik se boje letos, kakor tudi v bodoče proslavljali po celi Jugoslaviji vedno prvo nedeljo po svetem »Zmagoslavnem Juriju« mučeniku (Gjorgjev dan). Izbrali smo si ga za svojega invalidskega patrona, kot priznanje svetega običaja našega naroda ter v znak vzdržanja težkih in preteklih izgub v vojni. Udeležite se vsi! Pomagajte vsi! Čisti dobiček je namenjen revnim članom. Prostovoljna darila za tombolo se sprejemajo od 22. do 29. t. m. vsak dan od 3. do 5. ure popoldne v društveni pisarni Prešernova ul. 10. V slučaju slabega vremena se vrši zborovanje in tombola v društvenem domu.

harica. Bila je blede kot stena, iz njenih oči pa je sevala divja blaznost. Zaletela se je s takšno silo v našo mizo, da jo je s pijačo, kvartami in denarjem vred prevrгла, župniku pa je siknila besedo »Smrte«. Pa ni še sirota izgovorila te besede, ko je pridivila za njo pri istem vhodni tudi moja tovarišica. Bila je v kraljici, čez pleča pa so ji viseli dolgi razkodrani lasje. Tudi ona je kazala vse tiptične znake blaznosti. Pri njenem nstopu je kuharica še bolj pobesnela. Skočila je čez podrti mizo, oklenila se mene, podrla me s stolom v kot za peč, kjer me je skoraj zadušila.

Po dolgem in trudnem delu so me rešili tovariši iz »sladkega objema« in pomirili ženski. Kuharico smo posadili na mizo, nčiteljico pa spravili v posteljo. Gostilničarice ter ji pridno hladili razburkano živčevje. Šele, ko sem jo nadgrnil z etrom pod nosom, se ji je s časom zopet razvezal od strahu otrpli »hudobni« jezik. Začela nam je v neštetihi in dolgih odmorih pripovedovati sledečo historijo: »Ko sem prišla domov, nisem našla na močni omarici ne sveče, ne vžigalce. Radi tega sem uredila zavese in se vlegla v temo k počitku. Pa zavžeta pijača mi ni dala hitro zaspati. Bedela sem. Tedaj pa je nenadoma prišla v mojo izbo neka po- last, capljala in plesala je po sobi, kakor medved, vmes pa je nosjala, finila in

JDS.

Okrajni sestanek zaupnikov JDS za šmarški in rogaški okraj se vrši v nedeljo 29. tm. ob 10. uri dop. pri Smehu v Mestinju.

Ustanovni občni zbor krajevne organizacije JDS v St. Janžu pri Zibiki se vrši v nedeljo 29. tm. pop. pri Cojniku. Istočasno javni shod. Po shodu domača zabava v prid organizaciji.

Tedenski pregled

za naročnike »Narodnega lista«.

Petek, 20. aprila: Ves dan je potekel v znamenju intervencij krone, ki želi čimprejšnjo rešitev krize. Radikalni in demokratiški klub sta v permanentni in razpravljalni položaju. Radikalci so uvideli, da pogajanja z Radićem in opozicijskim blokom ne morejo imeti uspeha. Zato računajo na demokrate, da bi jim pomagali iz neprijetnega položaja. Tudi kralj zahteva koalicijsko vlado. Klerikaleci in muslimani so zelo pobiti, ker še niso bili pozvani na dvor. Sedaj se izgovarjajo, da niso imeli namena se vezati z Radićem, temveč da je bila to samo taktika. — Kraljica Marija in kraljica-mati potujeta v Dubrovnik. Povsod jima prireja narod navdušen sprejem.

Sobota, 21. aprila: V reševanju krize je nastala stagnacija. Muslimani so zelo pobiti, ker še vedno niso bili povabljeni na dvor. Izjavljajo, da so pripravljene vstopiti v vlado, češ, saj smo monarhisti, Radićev republikanstvo nas nič ne zanima. — V Beograd je dospel nov odposlanec Radića, ki je stavil radikalcem nove predloge. Ker pa so radikalci v velikih škripih, si sploh niso upali z njimi razpravljati.

Nedelja, 22. aprila: Ko je kralj zaslišal zastopnike vseh glavnih političnih skupin, je poveril sestavo nove vlade Pašiću. Pašić je takoj stopil v pogajanja z demokrati. Možnost demokratsko-radikalne koalicije je klerikaleci, ki so se že videli na ministrskih stolčkih, tako prestrašila, da so grozili, da takoj zapuste Beograd, če se to uresniči. Beograjski politični krogi predobro poznajo veteransko politiko klerikalcev, in se za nje niti ne zmenijo. — Danes je bil sprejet v avdienco pri kralju tudi dr. Korošec. Poročal je kralju o pogajanjih z Radićem ter se skušal zopet oprati madeža, ki si ga je s temi pogajanjimi pritisnil na čelo. Poučeni krogi zatrjujejo, da je napravil na dvoru zelo neugoden vtis in ga nikdo več ne vzame za resnega, odkar se je spiril z največjim demagogom Radićem. — Radikalci so si hudo krivdo nad popolnim polomom radikalne politike. — Danes so se vršile v Bolgariji državnozbornske volitve, pri katerih je zmagala vladna stranka Stambulijskega z veliko večino. Od 241 mandatov jih dobi nad 200.

Ponedeljek, 23. aprila: Radikalni klub je uvidel, da ni drugega izhoda, kot koalicija z demokrati ter je soglasno odobril to Pašićevo stališče. Demokratiški

pihala, kakor kovaški meh. Vstajali so mi lasje in oblil me je ledeni pot. Rada bi bila pobegnila iz sobe, a peklenska moč je uganjala svoje nočne orgije ravno pred durmi.

In pričela je znova stokati, cviliti in tuliti ter se zvijati kot črv. Pa moje Hofmanove kapljice in mrzli ovitki so zopet delali čudeže. Kmalu je pričela nadaljevati:

»Pokrila sem se čez glavo in čakala, kaj bo. Pa hudobni zlodeji se je priselod k glasovirju in igral čuden koral, kakoršnega še nisem slišala nikoli... Začela mi je kri v vseh žilah. Ah, ah, ah! Pa še več. Satan je pričel metati po sobi na mizi stoječi pivovi steklenici in zopet »muzicirati«.

To mi je bilo preveč! Planila sem kot obstreljena zver iz postelje in pribežala semkaj. Upala sem namreč, da še tukaj bedite gospodje. Sreča moja, da sem vas našla. Jaz bi sičér sigurno znorela.

Histerična ženska se je pa tudi nad vse pretege jezila, da je niso spoznali farovski, ki so spravljali v mesečni krompir. Zakaj so njen prihod pozdravili s takšnim huronskim krikom. Ta sprejem jo je baje še bolj razburil.

Zastoj se je trudil osiveli g. župnik, da bi jo pomiril. Trmasta ženska je ostala pri svojih trditvah in naprtala

klub je razpravljajal o pogojih, po katerih je pripravljen stopiti v vlado. Zahteva delovno vlado s kratkim delovnim programom (sprejetje uradniškega, invalidskega in agrarnega zakona), nakar naj se parlament razpusti in razpišejo nove volitve, ki naj jih izvede ta koalicijska vlada. Radikalci, ki se silno boje novih volitev, zahtevajo delovno vlado, ki naj bi poslovala vsa štiri po ustavi določena leta.

Torek, 24. aprila: Ker demokrati niso pristali na zahteve radikalcev, je Pašić vrnil mandat za sestavo vlade. Kralj demisijske ni sprejel in zahteva, da se pogajanja nadaljujejo. Ker je skoraj sigurno, da pride do radikalno-demokratske koalicije, se je dr. Korošec odpeljal v Zagreb, kjer se posvetuje z Radićem, kaj jima je sedaj storiti. Oba pač uvidita, da ne bosta nikoli mogla izpolniti svojih obljub pri volitvah in volilci jima bodo pri prihodnjih volitvah pokazali figo.

Izpred sodišča.

Okradla hotro svojih otrok.

31letna v Gdendvar na Madžarskem pristojna dekla Roza Remenecki, je prišla v drugi polovici meseca septembra 1921 k Mariji Kukovec v Oseku, okraj Sv. Lenart v Slov. gor., ki je bila njeni nezakonskima otrokoma botra. Pomagala je opravljati domača opravila in je spala v isti sobi kot zakonska Kukovec. Dne 29. novembra pa je nenadoma odšla neznanu kam. Po njenem odhodu pa je Kukovec zapazila, da ji manjka denarnica s 6000 K gotovine, ki se je nahajala v sobi stoječi zaklenjeni omari. Sum tatvine je padel takoj na Rozo Remenecki, ki je vedela natanko, da ima Kukovec denar, kje ga hrani in tudi za ključ od omare. Okradena izključuje, da bi kdo od domačih vzel denar. Ugotovljeno je tudi, da je Remenecki, ki poprej ni imela več kakor 40 K denarja, po tatvini plačala v gostilni Andreja Čučeka pri Sv. Andražu trošek z 100 Din. bankovcem. Nek trgovski pomočnik jo je tudi naenkrat videl z novo elegantno obleko, dočim je bila Remenecki poprej vedno siromašno oblečena. Tudi policija v Ptuj je dognala, da si je v Ptuj nabavila novo obleko. Pred kratkim jo je orožništvo zasačilo v St. Lenartskem okraju ter jo izročilo sodišču. Vključno ta je bila obsojena na 5 mesecev težke ječe.

Vlom v vinčarijo.

32letni delavec Simon Koban iz Bresternice, okraj Maribor, ki je radi tatvine že trikrat predkaznovan, je dne 4. marca vdrl v vinčarijo Ivana Lešnika v Radvini. Posrečilo se mu je odnesti posteljno rjuho, 3 pocelastaste krožnike, 150 kg jabolk in kuhinjski lonci v skupni vrednosti 2500 K. Pri hišni preiskavi so našli orožniki ukradene predmete, izvzemši nekaj jabolk, ki jih je tat že pojedel. Koban, ki tatvino prizna, je bil obsojen na 3 mesece težke ječe.

strašni nočni pošasti vedno nove in strašnejše lastnosti.

Ženske, ki so vsled »dogodka« številno naletele v krčmo, so jo v strahu pomilovale. Moški so se »muzali«, trgovec je glasno klel in jo javno prištel med norce. Jaz pa sem se valjal na tleh in si s tem lajšal po smehu povzročene prsne in trebušne bolečine.

Ko pa je zaželela koleginja, da bi jo g. župnik takoj »sprevidel« in dejal v sv. olje, moral sem iz sobe. Tam bi bil počil.

Za menoj je prišel tudi trgovec. Ker pa radi smeha nisem mogel govoriti, prijel sem ga za roko in peljal proti šolskemu poslopju. Tam sem naročil, da nekoliko potopi. Sam sem pa hitro smuknil v II. nadstropje in po kratkem iskanju našel svojega »agenta« na njenem glasovirju. Študiral je še vedno »muziko«.

V dobri minuti sem bil spet pri njem. Pokazal sem mu štirinogato »pošast« ter rekel: »Mali zamorček je opravil vestno svojo dolžnost, sedaj pa lahko gre.« Med temi besedami sem položil ježa na tla, trgovec pa dejal: »Vidiš, prijatelj, sedaj je maščevana moja blamaža!«

Isto noč ni bilo na hlevu v šenu konca smeha. Čez nekaj tednov pa se je smejala tudi vsa okolica. Trgovec je namreč to »afero« razkril svoji mladi ženi. Ta pa je je raznesla po vaši.

—□—

Mariborske vesti.

Maribor, 25. aprila 1923.

m Smrtna kosa. V torek, dne 24. tm. je umrl po dolgi, mučni bolezni g. Peter Jurko, kr. finančni nadpaznik v pokoju. Pogreb se vrši v četrtek dne 26. aprila ob pol 16. uri iz mrtvašnice na mestnem pokopališču v Pobrežju. Prizadeti rodbini naše sožalje!

m Ljudska univerza. V ponedeljek dne 30. tm. ob pol 20. uri zvečer predava v mali kazinski dvorani g. inž. Janko Kukovec o Rabindranathu Tagorju kot umetniku. Snov predavanja bi morala zanimati vsakega intelektualca, zlasti pa našo srednješolsko mladino višjih razredov. Tagore je danes predstavitelj orientalskega duha, ki se ravno v naši dobi znova bori z duhom zapada. Naš pesnik A. Gradnik je prevel več Tagorjevih pesniških spisov, pa bodo čitatelji slišali v predavanju g. inž. Kukovec najbrž čnejši komentar Tagorjeve umetnosti.

m Uradni dan trgovsko-obrtniške zbornice, ki bi se moral vršiti danes, se je preložil na jutri, t. j. četrtek dopoldan.

m Izprememba pri mariborski carinarnici. Carinskim posrednikom je postavljen bivši carinarski uradnik N. Toroš in Josip Jaklič. Stalno so vpokojeni: Avgust Flak, revizor I. razreda, Ljubomir Nabergoj, revizor II. razreda in Martin Gabrijel, revizor III. razreda.

m Varnostno oblast opozarjamo, da pripravljajo klerikaleci večji organizirani napad na dr. Reismano. Vest imamo iz povsem zanesljivega vira in torej opozarjamo, da oblast nadzoruje zlasti gibanje poslanca Žebota.

m Koncert poljskega pevskega zbora preložen. Iz zagrebške »Riječ«, ki je z današnjo pošto dospela v Maribor, povzamemo sledečo vest: »Za jutri dne 25. tm. je bil napovedan prihod zbora poljskih tehnikov iz Lwowa v Zagreb, kjer bi imeli istega dne prirediti koncert. Medtem pa je bil njihov koncert odpovedan in določen na 29. tm.« Iz tega sledi, da jutri dne 25. tm. ne bo koncerta v Mariboru. Mi smo že iz nedeljskih beograjskih listov povzeli, da so poljski gostje odpotovali iz Beograda v Niš in Kragujevac. Vsekakor bi bilo dobro, če bi se takim prireditvam posvečalo malo več resnosti, ker izpreminjanje programa odbija občinstvo. Vsled velikega zanimanja za poljski koncert je bil sinočnji baletni večer slabo obiskan. — Kdaj pridejo Poljaki v Maribor, še ne moremo poročati. V Zagrebu se vrši koncert v nedeljo ali ponedeljek in takoj nato odpotujejo Poljaki v Maribor.

m Poljski koncert. Obveščeni smo, da je razprodanih že precej vstopnic za koncert poljskih tehnikov, ki se — kakor zgoraj omenjeno — ne vrši jutri. Oni, ki so vstopnice že prejeli in plačali, naj jih obdrže, ker veljajo za koncert, katerega datum bo ob pravem času razglašen.

m Revakeinacija. V svrhu pregleda, kdo je cepljen in kdo ni cepljen, se bo do 27. in 28. aprila dostavile vsem hišnim posestnikom, oziroma oskrbnikom popisne pole. Te pole naj hišni posestniki, oziroma oskrbniki izpolnijo točno po navodilih, ki so na polah, s stanjem od 29. aprila. V ponedeljek, dne 30. aprila se bodo pole z oddanimi spričevali o cepljenih kozah pobrale od hišnih posestnikov.

m Najlepše romane in druge raznovrstne knjige iz svetovnega slovstva v vseh jezikih izposojuje proti neznamni izposojnini »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu. Knjižnica kupi takoj po izidu vsako novo slovensko knjigo.

m Ustanovitev kreditne in stavbene zadruge »Mojmir« v Mariboru. Dne 21. t. m. se je vršil v restavraciji »Maribor« dobro obiskani zbor Kreditne in stavbene zadruge »Mojmir«. Zborovanja se je udeležil tudi poseben delegat Juž. železnice, ki je podal izjavo, da je železniška uprava pripravljena za svoje v zadruzi veljano osebo sodelovati v okvirju kredita pogojno, da ga dovoli ministrstvo saobračaja in generalna uprava na Dunaju. Od strani ustanovitelja zadruge g. Pirea so se delegatu predložili konkretni predlogi za tako sodelovanje med katerimi je nekaj tudi takih predlogov, katere Juž. železnica lahko tudi brez posebnega kredita in dovoljenja od višje strani realizira. Občni zbor je pozdravil tudi v odsotnosti predsednika Mariborske Gradbene Akcije podpredsednika Kunst. Zborovanje je vodil predsednik ustanovnega odbora slikarski mojster Horvat. Občni zbor je soglasno sprejel

sklep ustanove, odobril je pravila, ter poveril novemu odboru sestavo pravilnika, kišnega reda itd. Izvolilo se je definitivno načelstvo: predsednik Horvat, podpredsednik tapetnik in dekorator Jagodič, blagajnik starinar Arbeiter, tajnik Pirce; ostali odbor: odvetnik dr. Tomšič, tesarški mojster Spes, zidarski mojster Vrabl, preglednik fin. kontrole Batistič, bišni posestnik Glušič, tovarnar poštstva Kompare, trgovec Miloradovič, Nadzorstvo: ravnatelj Narodne banke Skušek, inž. Kiffmann, gl. zastopnik Delniške pivovarne Laško Ankerst, železničar Hauptmann, klobučar Kvas, tajnik SOD Kenda. Zadruga je štela že na ustanovitveni občni zboru 40 članov z 7.425 Din. vplačanih deležev in 975 Din. vplačane vpisnine. Med člani se nahajajo tudi mnogi vnanji člani. Posebno zanimanje za zadrugo prihaja iz Kranjske in celjskega okraja, kjer se namerava ustanoviti prva podružnica. Ob zaključku je zadruga tajnik naglašal veliki pomen te zadruge v socialnem in gospodarskem oziru tudi na splošno.

m Prijet tihotapec. Mariborska carinarnica je včeraj prijela pri tihotapstvu nekoga Srečka Kobala, baje iz Ljubljane. Blago so mu seveda zaplenili, vrh tega pa so mu še naložili 20.000 D globe. Ker pa je ni mogel plačati, so mu jo preračunali v drugo valuto — namreč 400 dni zapora.

m Za Salezijance je nabiral dinarje. Včeraj je policija ustavila v Slovenski ulici mladega moža, ki je prodajal bloke po 2 D v prid salezijancem na Rakovniku. Ker se ni mogel izkazati z uradnim dovoljenjem, da je upravičen nabirati javne milodare, ga je stražnik aretirati in odvedel na policijski komisariat, kjer so ugotovili, da se nabiralec piše Jože Vidmar in je brezposelni krojaški pomočnik, doma iz novomeškega okraja. Razprodal je že tri bloke. Izgovarja se, da je bloke dobil od neznane duhovnika v Ljubljani, kateremu je tudi hotel oddati nabrani denar. Seveda je vse to njegova domišljija in sedaj že premišljuje v sodnih zaporih, kam je zabredel.

m Tatvine Te dni je bil aretirani brezposelni in že večkrat radi tatvine kaznovani delavec Karel Š., ker so mu prišli na sled, da je dne 25. marca vlomil v stanovanje Olge in Albine Aseher v St. Petru pri Mariboru in odnesel perila, usnja in drugih reči v vrednosti 20.000 kron. — V pondeljek je bila aretirana na ovadbo lastnika kavarne »Drava« služkinja Julijana M., ki je osumljena, da je ukradla 5 m svilnega blaga in 100 D. Julijano so vtaknili v zapor.

m Najdeni predmeti. Od 1. do 15. aprila 1923 so bili oddani pri kr. policijskem komisariatu v Mariboru sledeči predmeti kot najdeni in se zamorejo od izgubljenca dvigniti: črna usnjata denarnica vsebujoča manjšo svoto denarja in en prstan, manjša svota denarja, mašna knjižica, rujava usnjata listnica vsebujoča manjšo svoto denarja, rujava usnjata ročna torbica vsebujoča žepni robec, škarpice, zabeležna knjižica vsebujoča manjšo svoto denarja.

m Zgubljeni predmeti. Od 1. do 15. aprila 1923, so bili priglašeni pri kr. policijskem komisariatu v Mariboru sledeči predmeti kot izgubljeni: črna usnjata ročna torbica z monogramom H. F. vsebujoča 1 ključ in rujava denarnica; črna usnjata listnica vsebujoča zlat poročni prstan, 2 komada in 1 komad po 2 srebrni kroni; črna usnjata denarnica vsebujoča 30 Din.; rujava usnjata denarnica vsebujoča 25 Din. papirnatega denarja, 1 srebrno krono, 1 sliko in 1 spis Nardke Valter Halbert; svoto denarja in sicer 2 bankovca po 100, 1 po 10 in 3 po 5 Din. skupno 225 Din.; double privešek v obliki 10 para; pasji ovrtnik z znakom št. 138; sveženj ključev; rumena usnjata listnica vsebujoča krstni list in učno spričevalo glaseče se na ime Maks Bali; črna usnjata denarnica vsebujoča približno 5 Din.; novčanica za 100 Din.; zavitek z napisom »Pajec« vsebujoča 1 bankovec po 100 in 10 Din.; usnjata črna listnica vsebujoča 120 Din. in na ime Franc Paul glasečo se na potni list; črna usnjata denarnica vsebujoča 13 Din. 25 para in železniško legitimacijo glasečo se na ime Maks Brumen; zlata zapestnica z obeskom v obliki srca; železniška legitimacija glaseča se na ime Marija Ivanuša; kompletno žensko krilo; črna usnjata listnica

vsebuje 130 Din. osebno legitimacijo in železniško temporarno vozovnico glasečo se na ime Robert Standeker.

Narodno gledališče

Repertoire:

Sreda, 25. aprila. Velika noč. A.
Četrtek, 26. aprila. Svatba Krečinskega, C (kuponi).

Koncert poljskih akademikov. Dobili smo vesti, da so se poljski akademiki nekoliko zakasnil, zato odpade jutrajšnji koncert in se vprizori mesto tega »Svatba Krečinskega« za ab. C (kuponi).
»Svatba Krečinskega«. V četrtek, 26. aprila se vprizori zabavna komedija A. Suhova-Kobilina »Svatba Krečinskega«, ki je dosegla pri premijeri in reprizi jako lep uspeh. V komediji nastopajo raznovrstni ruski tipi od naivnega, preproste in konservativnega ruskega kmeta do ekstravagantnih falotov, ki si znajo s svojo prekanjenostjo življenje urediti lepo in zabavno. Komedija vzbuja res mnogo smeha. Predstava se vrši za ab. C in kuponi. Opozorjamo cenj. občinstvo, da je še več prostorov na razpolago, in naj nihče ne zamudi ogledati si te predstave, kdor se hoče neprisljano zabavati nad to »imenitno družbo«.

»Faust«. V najkrajšem času se vprizori na novo krasna Gounodova opera »Faust« v novi zasedbi in novi režiji (Andro Mitrovič). Pri tej priliki nas bodo posetili tudi najodličnejši gostje iz Zagreba in sicer g. Flegel (bas) g. Hrčič (bariton) g. Knittel (tenor). Gospoda Flegla smo imeli priliko čuti v Hoffmannovih pripovedkah, takrat je dokazal, da je pevec prvovrstne kvalitete. V »Faustu« bo kreiral »Mefisto«, ki je ena njegovih najboljših vlog. Morda je g. Flegel najboljši jugoslovanski »Mefisto« in je žel v tej vlogi izvanredne uspehe. Tudi g. Hrčič nam je dobro znan. Kdor ga je čul v »Traviati« v vlogi Alfredovega očeta, mu ostane za vedno v spominu. Njegov sočno zvočni timbre in njegova igra sta neločljivo združena v harmonično celoto. V »Faustu« nam bo podal Valentina Nač stalni gost g. Zd. Knittel, ki se je že večkrat odlično pel (kot doslej »Faust«, njegova partnerica mu bo ga Mitrovičeva. Tudi v domačem ansamblu bo pri tej predstavi nekaj sprememb, o katerih se spregovorimo. Za danes bodi omenjeno, da bo to ena najodličnejših glazbenih predstav letošnje sezone.

»Ubičaj«. V proslavo 1. maja se vrši v tukajšnjem gledališču premiera znamenite dramatičacije Zolajevga romana »Ubičaj«. Premiera je bila določena že na te dni, ker pa ima »Ubičaj« močno socialno tendenco, je bila srečna misel, da se združi s proslavo 1. maja. »Ubičaj« je epopeja pariškega delavstva. Dejanje je povzeto iz nižin življenja in podano z globoko resničnostjo. Založila delavskih družin se vrti okoli žganjarne pri »Ubičaju«: demon alkohol izbrizgava svoj strup v žile in srea ubogih proletarcev, oskranja njihova najsvetejša čustva in neizprosno podira vse, kar je zgradila ljubezen in dobrota. Usoda uboge perice Gervaise in prvotno dobrega Coupeana se zareže gledalcem globoko v srce. »Ubičaj« ima 9 slik. Režira ga g. ravnatelj Bratina, ki tudi igra vlogo Coupeana. — Nastopi ves naš dramski esemble. Vprizoritev »Ubičaja« bo največja dramska vprizoritev v tej sezoni. Na premiero opozorjamo še prav posebno tukajšnje delavstvo.

Prosveta.

x Noviteta na Ljudskem odru v Mariboru. V proslavo 1. maja vprizori dne 30. aprila ob 8.20. uri Ljudski oder izvirno delo preprostega delavca Petka »Žrtve«, delavska igra v štirih dejanjih. O delu prinesemo obširnejši sestavek. — Mariborsko delavstvo, med katerim je avtor dobro poznana osebnost, se bo predstave udeležilo gotovo v odličnem številu. Pa tudi drugi prijatelji Ljudskega odra bodo posetili predstavo v obilnem številu, ker je predstava obenem zadnja v letošnji sezoni. Pri predstavi sodeluje salonski orkester. Vstopnice se dōbe v pisarni Ljudskega odra v Kazini.

Kmetsko brašno društvo v Rušah je eno izmed najstarejših, kar jih je sedaj v Sloveniji. Ustanovili so ga l. 1865. znani rodoljubi: Hleb, Grizola, Marolt, Burcar, Gomivnik i. dr. z namenom, buditi s pomočjo knjig in časnikov med tukaj-

šnjim ljudstvom narodno zavest. Uprizorila se je tudi vsako leto kaka igrice-enoidejanka in to vselej na Stefanovo. Zanimivo je dejstvo, da so se v Rušah, ki so imele pred 200 leti slovečo gimnazijo, uprizarjale takrat prve slovenske igre nabožne vsebine. Igralo se je na prostem in gledaleci so bili romarji, ki jih je prišlo na božjo pot v Ruše na tisoče in tisoče od blizu in daleč. Društvo je do izbruha svetovne vojne več ali manj vedno pridno delalo, najbolj agilno pa je postalo po vojni, uvidevajoč, da je ravno v sedanjosti dobi treba največ prosvetnega dela. Izpopolnilo je svojo že pred vojno ustanovljeno ljudsko knjižnico z lepimi števili knjig. Ni se strahilo visokih cen. Razveseljivo in hvalevredno je to, da si ljudstvo, zlasti mladina, prav pridno izposojuje knjige. Društvo ima tudi nov gledališki oder, na katerem se v zimskem času skoraj redno uprizarjajo najboljše, ponajveč ljudske igre, z najlepšim uspehom. Predstave so vedno prav dobro obiskane. Pohvalno se mora omeniti, da kaže tukajšnje delavstvo toliko razumevanja in zanimanja za predstave. Največ priznanja pa zaslužijo igralci, ki se ne strajajo v zimskem času prezebanja v mrzli dvorani, kadar jih kliče strogi režiser k večernim vajam. Tudi med igralci je večina delavcev, ki tukaj z uprav obodovanja vredno vne- mo sodeluje pri prosvetnem delu. Ne obešate svojega požrtvovalnega dela na veliki zvon, mirno in tiho delate in kakor vidite, vaš trud ni zaman. Zato pa le tako naprej! Od 1. 1920 do danes je društvo uprizorilo te-le igre: Revček Andrejček (3), Deseti brat (2), Rokovnjači, Mlinar in njegova hči (2), Repoštev, Cigani, Divji lovec (3), Veriga (2), V civilu, Servus, Petelinček!, Domen, Lumpacij Vagabund, Pri belem konjčku (2), Naša kri, Gospod Čapek, Kakšen gospod, tak sluga, Krivoprisežnik, Lovski tat, Martin Smola (2), Brat Martin. Sedaj se pripravljajo igra: Stari grehi. Poleg tega se je uprizorilo tudi še več otroških iger in član narodnega gledališča v Mariboru so gostovali trikrat. Hvala gre na tem mestu tudi šilemu ruškemu tamburaškemu zboru, ki oskrbuje muzikalne točke brezplačno. L. 1925 hoče društvo slovesno obhajati 60letnico ustanovitve. Društvo je tudi ustanovni član Zveze kulturnih društev.

Obiave.

§ Vsem cenj. društvom. Nekatera društva so se navadila, da vabijo h kakim svojim sejam tudi posameznike imenoma v časopisju. To je po našem mnenju zloraba časopisja na račun ogromne mase čitajočega občinstva in bomo zato v bodoče vse take hotice vrgli v koš.

§ Pozivljamo vse strokovne organizacije, da pošljejo v petek 27. tm. ob 20. uri dva pooblaščenca zastopnika kot odhronika za akcijski pododbor v Narodni dom (pekli). — Združene organizacije železničarjev in javnih nameštencev, Maribor.

§ Velika poletna veselica požarne brambe na Pobrežju se je morala radi neke druge prireditve preložiti na 8. julija. Čisti dobiček je namenjen za avtosklad.

§ I. Mariborski bioskop. V četrtek, petek, soboto in nedeljo se predvaja v I. Mariborskem bioskopu veličanska ljubavna senzacionalna drama »Divjačina« v 7 zanimivih činih z največjo igralko sveta, ameriška krasotica Priscila Dean v glavni vlogi. — Divjačina je prvi moderni ameriški ljubavni film, ki je imel povsod kolosalen uspeh. Priscila Dean pa je zaslovela za največjo igralko sveta tudi v Evropi. Tip teh ameriških filmov je izborna režija, razkošna oprema, prvovrstna igra in kolosalne senzacije. — I. Mariborski bioskop se je posrečilo pridobiti celo produkcije te igralki in gotovo bode v najkrajšem času postala tudi v Mariboru ljubljenski publike.

§ Zgubila se je srebrna ura z enim pokrovom in kratko srebrno takozvano oficirsko verižico (pozlačena) brez obeska. Ura ima znamenja na pokrovu, katere se ne dajo odpraviti. Ker je navedeno izgubil ubogi državni namešteneec, prosim, da jo pošteni najditelj odda v uradništvu ali pa pri policiji. Ker je v istem času na ulici največ otrok, se prosti vodje šol, da o tej zadevi povprašajo otroke v šolah.

Gospodarstvo.

KMETIJSTVO.

Bolezni in napake pri sadjevcu.

Josip Zupanc, okrajni ekonom v Pirju piše v svoji ravnokar v samozaložbi izšli knjigi »Konserviranje sadja in vsakovrstne povrtnine za domačo uporabo« o tem takole:

Se večkrat, kakor pri vinu, naletimo pri sadjevcu na razne bolezni in napake, ki so posledica nesnage, nepravilnega pravljanja in zaniknega kletarjenja. Kajti vsled svoje sestave, osobito radi male količine alkohola, ki ga sadjevee vsebuje, je ta bolj podvržen obolenju, kakor vino. Cikanje, skisanje vlečljivost, kan, počrnelost, porjavenje, zaduhlost, plesnivost in okus po drožeh: vse to se neredkokrat pojavlja pri sadjevcu. Sicer ni čuda. Kedar pa vidimo n. pr. da bi sadje prali, preden napravljajo iz njega sadjevec? Tudi odbiranje gnilega sadja opuščajo mnogi in posoda, v katero se sadjevec naliva, je dostikrat vse prej kakor posoda za pijačo. Nekateri menijo, da je za sadjevec vsaka črepinja dobra dovolj.

Bolezni povzročajo najraznovrstnejše glivice in bakterije. Napake pa so posledica nepravilnega pripravljanja, nezumnega shranjevanja in površnega poznejšega oskrbovanja. Toda tudi tu so včasih neposredni vzrok razne glivice, kakor n. pr. pri plesnivosti in zaduhlosti, ker so pokvarile prazno posodo.

Bolezni in napake se je pri sadjevcu lažje ubraniti, kakor pa jih odstraniti. Če se upoštevajo vse v odlomku »Napravljanje sadjevca za dom in prodajo« opisane točke, potem ne bo pri sadjevcu ne bolezni in ne napake.

V naslednjem pa se hočemo teh bolezni in napak dotakniti, omeniti njihov poetek in dati kratko navodilo o tem, kako se jih varujemo in kako jih odpravljamo.

Mlečnokislo skisanje ali cikanje sadjevca.

Bakterije, ki povzročijo n. pr. skisanje zelja, repe in mleka ter so radi tega koristne, sadjevcu lahko postanejo opasne, ako pridejo vanj in v njem razširijo svojo životno delovanje. V sadjevcu izpreminjajo v njem se nahajajočo jabolčno kislino, sladkor itd. v mlečno in masleno kislino. Sadjevec dobi vsled tega oster, neprijeten, žgoč okus in je, kakor pravimo, ciknil. Pretopla shramba, nepopolna kipenje, predolgo odlaganje s pretakanjem in neredno zapolnjevanje posode ter sploh nesnažno pripravljane sadjevca pospešujejo to mlečno in maslenokislo cikanje. S tem je že tudi rečeno, kako se ga je obvarovati. Zlasti naj se pazi, da most nemoteno povre, kar se pospeši s potrebno toplino, ki je najprimernejša pri 16 C°. Nadalje ne smemo zamuditi pravega časa za prvo pretakanje, ki naj se vrši takoj po glavnem kipenju, ko se je most umiril in v večjega sčistil. Pretočimo ga v nekoliko zažveplan sod (1/2 azbestnega žveplena traka na 1 hl). Važno je tudi redno, vsaj 14 dnevno zapolnjevanje. Kakor hitro opazimo pri sadjevcu cik, ga moramo pretočiti v močno zažveplan sod (2 azbestna traka za 1 hl). Bolje bi bilo seveda, ako ga pasteriziramo, t. j. ga segrevamo do 65 C°, kajti pri tej vročini pomro bolezni povzročujoče bakterije. Za pasteriziranje je treba posebnih priprav, ki so sedaj precej drage.

Ako prično otkati majhne količine raznih jagodnih vin, ki si jih tokateri poleti pripravljajo, bodisi iz ribeza ali drugih jagod, jih moremo pasterizirati na ta način, da jih stočimo v buteljke do vratu, zadelamo s snažnimi, dobrimi masčki, te pa prevečemo z močno vrvice ali žico. Tako opremljene buteljke postavimo v lonec, med nje in pod nje pa damo nekoliko lesene volne ali cunjice. Nato lonec nalijemo z vodo in pristavimo k ognju, kjer segrevamo vsebino do 65 C°. Kadar je pri segrevanju vročina zamaške nekoliko iztisnila, jih pritismo nazaj v steklenico in vrh zamaška zalijemo s parafinom ali s pečatnim voskom, steklenice pa hranimo na hladnem prostoru. (Dalje prihl.)

Sadimo okopavine v pravilne vrste!

Nekatere okopavine pridelujemo po naših krajih še zmira, »na široko«, namreč križem, v neenakomerni razdalji,

tako da stoje posamezne rastline tukaj blizu tam bolj narazen. Zlasti opazujemo to pri turščici in pri pesi. Dočim se krompir sadi še v kolikor toliko pravilno oddaljene jamice in jarke, tako da ga je moč tudi z živino okopavati, je to pri turščici in pri pesi povsem izključeno, ker manjka vsake pravilnosti pri tej saditvi.

Po drugih krajih tega nikjer ne vidimo. Povsod so se poprijeli saditve turščice in pese v pravih vrstah, ozioroma v pravilno razdaljenih kupčkih, in sicer zaradi tega, ker jim prinaša taka saditev razne prednosti, ki jih je treba tudi pri nas upoštevati.

Važno je že to, da pripada pri taki pravilni saditvi vsaki rastlini enako veliko prostora, tako da se lahko rastlina najugodnejše in enakomerno dobro razvija. Na ta način se tudi vsa zemlja enakomerno izkorišča. Za to je velikega in praktičnega pomena. Še večji pomen ima pa taka saditev zaradi tega, ker se vse obdelovanje, vse okopavanje itd. veliko lažje in uspešneje opravlja, pa naj si bo na rok ali pa s pomočjo živine in strojev. Vse gre lažje in ceneje izpod rok. To je pa danes največjega pomena, kajti povsod nam je gledati na to, da se stroški pridelovanja znižajo. Vse drugače bolj uspešno je delo po takih njivah, kjer stoje okopavine v pravih vrstah in v enakomerni razdalji kakor pa nasprotno.

Zato naj se tudi pri nas opušča stara in slaba navada in naj se vpeljuje povsod pravilna saditev v vrste. Poglejte n. pr. naše vinograde! V starih so rastle trte vse križem, zdaj bliže, zdaj bolj narazen. Danes pa imamo povsod pravilne vrste po teh nasadih. Če smo našli kot vinogradniki tako nasaditev trt za potrebo, moramo ravno tako nanjivah priznati, da je treba sadije, ki rabijo več prostora in ki jih je treba ponovno okopavati, saditi v pravilno razdaljo. In tu sem spadajo vse okopavine, tudi turščica in pesa.

Razlike v oranju.

Na dobrem delu je veliko lažje. Tudi pri oranju. Ni zadosti, da se brazde odreže in obrne. Veliko je na tem, kako uspešno gre delo izpod rok in kako se zemlja drobi in rahlja. Med oranjem in oranjem se kažejo v tem pogledu velike razlike. Je le treba pogledati na izorane njive, na brazde da se to tem prepričamo. Največ je lažje na plugu, veliko pa tudi na tem, ali se s plugom pravilno ravna ali ne. Tudi na vrta ni zemlja zmeraj enako dobro obdelana, dasi delamo povsod z lopato. Razlika med površnim in dobrim delom je včasih prav očitna in tako očitna je razlika tudi pri oranju. Najbližje njive so lahko različno obdelane, slabo ali pa dobro.

Pri oranju je gledati na to, da so brazde ravno in enakomerno in da se brazde med obračanjem drobe. Tudi na težki zemlji. Tako ral je dobra. Brazda bodi po vsej dolžini enako široka in le tako široka da je po vsej širini spodrezana. Tako enakomerno izorana zemlja s krepko nadrobjenimi ali zrušenimi brazdami je dobro ali korenito obdelana in vse bolj pripravljena za setev in za poznejšo rodovitost.

Slabo je pa obdelana, če so brazde krive in neenakomerno široke, ene širše ko druge ali pa mestoma širše in slabo spodrezane. Tako neenakomerno in pomankljivo oranje vpliva tudi neenakomerno na poznejše pridelke. Kjer je zemlja čista od kamenja in kjer je v ugodni ravni legi, tam bi moralo biti oranje v vsakem pogledu najpopolnejše.

Slabo je tudi oranje, če ostanejo brazde po vsej dolžini cele, nerazdrobljene, kar se lahko opazuje še tu in tam na težki zemlji.

Slabo oranje je v takih slučajih vedno posledica slabih plugov in slabega dela. Danes imamo tako dobre pluge, da se z njimi tudi težka zemlja drobi, če jo o pravem času obdelujemo. Ti plugi imajo krajšo in bolj zavito desko. Pa tudi sicer so po vsi svoji sestavi tako izdelani, da je z njimi vse delo bolj uspešno in bolj pravilno. Teh izboljšanih železnih plugov se je treba tudi pri nas poprijemati, da bodo tudi naše njive bolj pravilno in bolj obdelane kakor so danes.

Za silo obdelane njive.

Pri nas ima zemlja malo počitka. Komaj spravimo en pridelek, pa jo že obdelamo za drugega. In tako se vrstijo sadeži drug za drugim. Navadno ostaja le malo časa za prihodnje obdelovanje ali pa nič.

Z eno samo brazdo se obdelava njiva zopet za prihodnji sadež, pa naj je zemlja takrat v ugodnem stanju za obdelovanje ali pa ne. Na ta način se zemlja večkrat v vsej naglici in le za silo obdelava.

Pa tudi takrat, če ostaja kaj več časa za njeno obdelovanje, se je po naših krajih navadno ne dotaknemo prej, dokler ne pride čas poseve. Takrat jo šele pripravimo, tik pred setvijo. Sicer nam pa leži neobdelana, kakor da bi bilo vseeno, ali jo kaj obdelujemo ali pa pustimo v nemar.

Taka neobdelana jesenska praha se pri nas še zmeraj opazuje, dasiravno bi jo morali povsod odpraviti, zlasti po krajih, ki imajo težko zemljo. Vse kaže, da so naši gospodarji še zmeraj na stališču, da je zemljo obdelavati le zato, da jo pripravimo za setev, prej in slej ne. To stališče je pa pomotno. Obdelovanje zemlje nima samo tega namena, da jo pripravimo za setev, ampak tudi, da jo zboljšujemo v njenih lastnostih in s tem vred tudi v njeni rodovitnosti. Posebno težka zemlja, ki je po naravi manj delavna in manj živa, potrebuje izdatnega in pravilnega obdelovanja, da postane bolj rahla in bolj delavna. Če ostane kaj več časa od zadnjega pridelka do nove setve, potem je treba, da tako praho obdelujemo. Jesenska praha, ki je pri nas najbolj običajna in povsod razširjena, naj se tedaj obdeluje in naj se puste prazne njive v sirovih brazdah čez zimo.

Pa tudi če je takoj obdelati njivo za novo posetev, tudi v tem slučaju bodi vse obdelovanje pravilno in temeljito, ker je le v skrbno pripravljeni zemlji pričakovati ugodnih uspehov. Zemlja bodi vsako pot skrbno obdelana, ne pa površno in le za silo!

Spomladno gnojenje pšenice.

Pridelek zimske pšenice lahko povzdignemo z gnojenjem v zgodnji spomladini. Po deželah, kjer je poljedelstvo bolj razvito kakor pri nas, pomagajo pšenici z umetnim gnojenjem. Po pšenici trosijo umetna gnojila, slično kakor jih trosimo pri nas po travnikih. V ta namen porablja dušičnata in fosfatna gnojila, vsaka zase ali pa tudi skupaj. Dušičnata gnojila pospešujejo rast in vplivajo slično kakor gnojila, fosfatna gnojila pomagajo pa k bolj uspešnemu razvoju zrnja. Po nekaterih krajih pomagajo zimski pšenici tudi z gnojnicami, ki jo vozijo v prvi pomladi na njive, da jo zalivajo ob mokrem vremenu. Tako n. pr. delajo gospodarji v okolici Gorice, delajo pa tudi drugod.

Pri nas je treba gnojnice predvsem za travnike, ki nujno kličejo po tem gnojenju. Za zimsko pšenico pa pridejo v poštev umetna gnojila, in sicer zlasti apneni dušik in superfosfat. Apneni dušik je treba trositi v prvi pomladi. Priporoča se na njivah, ki imajo premalo gnojilne moči, bodisi da je bila njiva prejšnje leto slabo gnojena ali pa, da se je zemlja z dvojnimi pridelki prejšnjega leta ali pa z bogatim zadnjim pridelkom preveč izmolzila in da potrebuje sedaj nujne pomoči z dušičnatim gnojilom. Za en mernik poseve vzamemo 15 kg apnenega dušika.

Če pa hočemo vplivati v prvi vrsti na pridelek zrnja in je dušika dosti v zemlji, potem moramo pomagati s superfosfatom, ker je fosforova kislina zelo mero-dajna za tvorbo zrnja. Superfosfat kostne moke je v tem slučaju posebno učinkovit. Za en mernik poseve vzamemo po 20 kg tega gnojila.

Ako pa sodimo, da manjka v zemlji obojega, namreč dušika in fosforave kisline, potem je najbolje, da gnojimo z apnenim dušikom in superfosfatom.

Če imamo v eno in drugo gnojenje premalo zaupanja in se bojimo večjih stroškov za tako gnojenje, napravimo pa vsaj majhen polkus s temi gnojili na prostoru enega ali več arov, da se prepričamo o uspešnosti in dobičkanosti takega gnojenja.

Vinogradništvo.

Iz vseh vinorodnih krajev cele Jugoslavije prihajajo vedno pogostejši in obupnejši glasovi o žalostnem stanju vinogradništva, ki je danes takorekoč že dosti pod ničlo. Toda naši klerikalni in radičevski poslanci nimajo ne časa, ne smisla za ubogega vinogradarja; njim je sedaj za stolce, in ko bodo na njih toplo sedeli, bodo nam volilec fige kazali. Vinogradniki! Strmimo se v organizacije! Izvolimo ljudi iz naše sredine in jih pošljimo k vladi, naj potrebuje nkrene, da se bo naše vino moglo izvažati. Kakor hitro bo omogočen izvoz vin, se bo takoj dvignila cena vinu in vinogradniškim posestvom. Če ne, nas mora vrag vzeti. Kopači služijo že po 50-60 kron, galica, kolje in ves material je od leta do leta dražji, a donos iz vinogradov...? S čem pa bomo davke plačevali, s čem se oblačili??? Trikrat gorje pa še tistim, ki so zadolženi.

TRŽNE CENE.

Tržne cene v Mariboru

dne 15. aprila 1923. (Cene v dinarjih).

1. Meso: Govedina I 21-22, II 20-21, III 19-20, svezji jezik 19-20, vampi 6-8, pljuča 7-10, ledvice 15-17,50, gobec —, možgani 19-20, parklji 5-6, vime 15-17,50, loj 17,50. — Teletina I 21-22,50, II 19-21, jetra 17-18, pljuča 17-18, ledvice —, —. Svinjina: Prašičje meso 32-35,37-55, salo 40-45, črna mast 25-30, pljuča 15-17, jetra 15-17, ledvice 20-25, glava 20-25, noge 10-12, slanina sveža 36-75-38-75, papricirana 42-45, prekajena 40-45, mast 42-45, prekajeno meso 45-50, prekajene noge 12-15, prekajen jezik 45-50, prekajena glava 22-25.
2. Klobase: krakovske 50-55, debrecinske 27-30, brunšviške 28-30, pariške 27-30, posebne 27-30, safalade 27-30, hrenovke 30-35, kranjske sveže 45-50, prekajene 6-8, meseni sir 27-30, poljske salame 45-50, pretisnjene klobase —, —.
3. Konjsko meso: I 12-15, II 10-12.
4. Kože: konjske, komad 175-180, gove 17,50, telečje 22-25, svinjske 11,25, usnje gornje 105-160, podplati 140-150.
5. Perutnina: Piščanec majhen —, —, večji —, kokoš 50-60, raca —, gos —, do —, golob —, zajec domač (majhen) 10-12, zajec domač (večji) 30-35.
6. Mlečni izdelki: mleko (liter) 4-50 do 5, surovo maslo (kg) 58-60, smetane 15 do 16, čajno maslo —, maslo —, sir ementalški 150-160, polemontalski 50-60, trapistni 35-40, groyerski 45-50, tilsitski 45-50, parmezani 120-130, sirček (komad) 3-9, jajca komad 1-25-1-50.
7. Pijača: Vino novo 9-10, vino staro 12-14, pivo 6-50, stekl. pive 3-25, žganje 20-25.
8. Kruh: Bel (kg) 7-50, črn 6-50, ržen —, zemlja (6-5 dkg) komad 0-75, mlečni kruh —.
9. Zito: Pšenica 4-50, rž 4-40, ječmen 4-40, oves 3-50, koruza 4-40, proso 4-40, ajda 2-50, fižol navadni 4-5, fižol rajni —, grab —, leča 16-18.
10. Mlevski izdelki: Pšenična moka C 8-10, 1 7-50, 4 6-75, 6 6-25, kaša 7-50, ješprenj 6-50, otrobi 2-75, koruzna moka 4-50, koruzni zdrob 5-50-7-50, pšenični zdrob 8-50 ječmenova moka —, ajdova moka 1-9-2 8-10, ajdova kaša (liter) —, ržena kava 10-15 cikorkija 26-30.
11. Krma: Seno sladko 212-222, seno kislo —, otava 222-50, detelja —, ovsena slama 150-160, pšenična slama —, ržena slama — (za 100 kg).
12. Kurivo: Drva trda 175-180, mehka 120-130 (za m³), premog, trboveljski 36-40, velenjski 26-30 (za 100 kg), oglje 2-3, koks 1-40 (za kg), liter petrolej 7-50, liter bencina 20-25, kg karbida 5-50, kg sveč 17-18.

Tedenski tržiški pregled.

Žito: Na žitnem trgu se prošli teden položaj ni znatno spremenil. Pomankanje denarja in stabilizirani tečaj dinarja sta povzročila precejšnjo stagnacijo. — Prometne razmere so se v zadnjem času prilično popravile. Gotovo je, da cene pri nas ne bodo naraščale kljub temu, da so v Ameriki prošli teden zelo poskočile, ker se pri nas obeta povoljna letina. — Kakor poročajo iz Vojvodine, je letos 10 do 15% več posejane pšenice in je vreme zelo ugodno posevkom. Izgledi žetve so povoljni tudi v Ameriki in Argentini. — Pšenica je notirala prošli teden 445 do 455 Din. v vtovorne postaje. Naraščajoče cene v Ameriki so povzročile, da se je prošli teden izvozilo nekaj naše pšenice v inozemstvo. Domači mlinci so malo kupovali, ker je povpraševanje po moki neznatno. Povoljni izgledi za letino so

imeli za posledico lahko oslabitev cen pšenice. — Po rži je bilo malo povpraševanja; notirala je 365 do 375 Din. v vtovorne postaje po kakovosti. — Ječmen se je tržil samo jari prvovrstni, in sicer po 300 do 312,50 Din. — Oves se je tržil po 292,50 do 300 Din. v vtovorne postaje. — Cene koruzi so tudi nekaj popustile, čeprav je povpraševanje inozemstva precejšnje in so se z Italijo napravili izdatni zaključki. Suho lepo blago brez defekta je cene vzdržalo. S postaje v Bački se je ponujala koruza po 250 do 260 Din. — Moka je imela malo odjemalcev. Povpraševalo se je le po finih vrstah. Za št. 00 se je plačalo do 700 Din. z mline. — Otrobi, pšenični, so se ponujali po 162,50 Din s postaje.

Živila: Prošli teden so Italijani kupovali govedo v precejšnji meri. Svinj je primanjkuje zlasti v Vojvodini, odkoder se je mnogo izvozilo. Povprečne cene debelih svinj so bile v Zagrebu 28 Din., a mesnate svinje so se plačevale po 25 Din. na sejmih za kg žive teže. Voli so tržili I. po 16,5 Din. II. 12,25 do 12,50 Din. III. 8 do 9 Din. za kg žive teže. — Na zagrebškem sejmu 21. t. m. so bile nastopne cene za kg žive teže: Goveda II. do III. 8,75 do 12,5, teleta boljša 16 do 17,50, slabša 15 do 16, sremске debele svinje 27,5 do 28, domače polpitane 25 do 27,50 Din.

Vino: Položaj na vinskem trgu stalno neugoden. Ne izvažajo se nič, doma se malo kupuje. Vinski producenti se nahajajo zlasti v Banatu v neugodnem položaju.

Jajca: Koncem prošlega tedna so se cene ustalile. Na našem trgu se je mimo grede oglašila Italija, ki je nakupovala najbrž v svrhu konzerviranja. Cene so se gibale pri nas med 1,25 do 1,30 Din. za komad. Blaga ni bilo ravno preveč na tržiščih.

Kože in usnje: Rahlo povišanje cen, ker so tudi v inozemstvu poskočile cene kožam. Notirale so: goveje kože, lahke 17 do 19, težke 19 do 22, telečje kože 28 do 32 Din. za kg neslane. Povpraševanje je zlasti po telečjih kožah oživel. Cene izdelkom povprečne: krupni domači 100 do 107,50, inozemski 107,50 do 115, vafles polovice, I. lahke 60 do 70, težke 70 do 80, slabe vrste, lahke 50 do 55, težke 55 do 62, kravje usnje I. 95, II. 90, kravje usnje, črno I. 85, II. 80, podplati domači 47,50 do 50, inozemski 52,50 do 55, averni 35 do 40, vratovi 45 do 47,50, box-calf, domači, I. 25 do 27, II. 22,50 do 25, chevreaux, črni 47,50 do 50, barvast 55 do 60, barvasti box, domači 35, inozemski 45 do 50 Din.

Novosadka blagovna borza 24. apr. V dinarjih notirajo: pšenica baška 452,50, ječmen baški 315, oves baški 287,50, koruza baška 260, moka 00 675, 02 640, 05 580, 07 450; tenčenca živahnejša.

Vrednost našega denarja. Dne 24. apr. se je dobilo: 100 avstr. kron za 13,60 — 13,75 para, 100 nemških mark za 32,50 — 33,50 para, 100 ital. lir za 477,50 — 480 Din., 1 dolar za 95 — 96 Din., 100 franc. frankov za 650 — 655 Din., 1 češka krona za 2,92 — 2,93 Din., 1 švicarski frank za 17,80 — 17,95 Din.

OBRT IN TRGOVINA.

g Ljubljanski velesejem. Trgovski gremij je prejel nekaj prospektov in prijavnih formularjev za Ljubljanski velesejem, ki se vrši od 1. do 10. septembra. In so imenovane tiskovine interesentom v gremijski pisarni na razpolago.

g Poštne reforme. S 1. marcem je stopil v veljavo nov poštni pravilnik. Ki obsega glede denarnega in poštno-paketnega prometa ter dostavljanja priporočnih pisem mnogo otežljivih določb. Da se zamora pokreniti akcija za olajšavo ozioroma izpremembo teh otežljivih predpisov, prosi Trgovski gremij vse svoje članke, da mu na podlagi dosedanje prakse naznanijo vse hibe tega pravilnika in staviijo predloge, v kakem smislu je potrebna preureditev in olajšava teh novih predpisov.

g Prodekija premoga v Bosni. V Bosni se je dobavljalo glasom uradne statistike doslej dnevno 2000 vozov premoga. Te dni pa so sporočili lastniki rudnikov vladi, da zamorejo dobaviti dnevno samo 1500 vagonov, ker jim železniško ravnateljstvo ne dostavlja zadostnega števila vozov. Vsled tega je prometno ministrstvo naročilo železniškemu ravnateljstvu v Sarajevu, naj dostavi rudnikom dnevno še nadaljnjih 500 vozov. Na ta način bo mogoče vzdržati produkcijo premoga v Bosni na prejšnji višini.

Kralj notranje Azije.

Kdo bi zaslužil prej naziv kralja notranje Azije kakor divji osel? Od puščav Sirije in Mezopotamije, od perzijskih slanih puščav in te puščave obkrožajočih pokrajin, od kirgiških step, od samotnih ravnin Dsungaraje in vzhodnega Turkeстана pa vse do nepreglednih poljan in osamelih stepnih pokrajin na meji skrajnega Vzhoda — povsod vlada džigetai. Ponošno ime, katero so mu dala mongolska plemena, ima isti azijski vladarski zvok, kakor Džagatai, ime drugega sina Džingis Kana. Toda dežela, nad katero vlada ta mogočni mož, se po velikosti niti zdaleka ne more kosati z ono divjega osla džigetaija. Pri iranskih plemenih je ta žival znana pod imenom gur, vzhodni Turkeščani ga nazivajo kulan, Tibetanci in Tunguti pa kjang.

V očeh onega, ki gleda v preteklost, izgleda početje in nehanje človekovo le kot samoljubje in otročarija. Spočetka so se razvile države, ki so obsegale ogromna ozemlja in krila v sebi velikanse moči in bogastva, katere pa so potem naenkrat zopet razpadle in docela ter brez sledu izginile z zemeljskega površja. Peščica jezdecov s svojim poglavarjem, osamljena iz početka sredi neizmerne stepe, je narasla naenkrat kakor hudournik in ustvarila mogočno državo Džingis Kana, ki je čez dobro stoletje zopet razpadla in izginila prav tako hitro kakor je nastala. Narodi, prej mogočni in kulturni so se med seboj pobili, uničili ali pa zbežali iz svoje pradedovine v neznane daljine tuje kraje. Ljudska preseljevanja so podobna letu velikih obla-

kov kobilic. Budhistične države, ki so nastale v sredini Azije, so se sesule; eye-toča in visoko kulturna mesta z razvito umetnostjo je zasul pustinski pesek in jih za vedno zbrisal z zemeljskega površja. Na Kitajskem so oznanjali modri možje Lao-tse, Kung-fu-tse in Meng-tse svoje nauke. Iz Indije je prišel v Kino Buddhov nauk, a iz Arabije so prinesle vojne trume profeta Mohameda zelene zastave v širne stepe in na azijske gore. Vse pa, kar se je zgodilo in se godi, nosi na sebi pečat minljivosti. Vse je pesek in prah v vetru časa.

Edino kar se je ohranilo skozi vse čase in je tudi še danes prav tako mlado in sveže kakor pred tisočletji v dobi o kateri pripovedujejo samo še kitajske pravljice — je država divjega osla. Nihče mu ni mogel odvzeti svobode. Nihče ga ni mogel pregnati s step in slanih puščav. V nemotenem miru se pase po ogromnih stepah pod Džinganškim gorovjem, pod Altajem, Bogdo-oto in Tien-čanom zadovoljno in flegmatično se sladka z aromatičnim sokom purpurno-rdeče vermetove rastline, ki prerašča varne tibetanske doline. V višavah, ki za več sto metrov prekašajo slavni evropski Montblanc, se brez ugovora zadovoljuje s trdo in ne preveč okusno rastlino, ki ji pravijo domačini burtse. Njeno leseno steblo leži večinoma zasuto v prahu in pesku, njeni rezki listi in usnja-sti cvetovi pa se drže kolikor le mogoče tal, kljubujoč tako viharjem, ki jih hočejo odtrgati in zadušiti s svojim ledenim dahom.

Če združimo vse divje osle v eno samo veliko družino, ne oziraje se na raz-

lične vrste in plemena, potem rečemo lahko, da živi ta žival po vsej notranji Aziji, kjer ni ljudi in kjer je le toliko paše, da jo prehrani. Na stepah notranje Azije so osli vsled menjajočih se letnih časov prisiljeni na seljenje; sele se kakor pri naslastivce. Njihova domovina je prostrana in njihovo življenje je večno potovanje. Poleti se drže najraje po planinah in višjih planotah, na zimo pa se združijo v ogromne, tisoče broječe črede ter se presele skupno v toplejše nižje kraje, išoč novih pašnikov. Značilno pa je tudi to, da dobe na zimo gostejšo in daljšo dlako, da jih bolje obvaruje pred mrazom. S preseljevanjem pa začno na zimo komaj tedaj, ko je mlada generacija že dovolj godna za velike potovalne napore. Tudi poleti se drže bolj skupaj, vendarle pa razdeljeno na manjše črede, katerim stoji na čelu starejši in izkušenejši osli, ki so obenem vodniki, branitelji in obveščevalci. Tak poglavar je absoluten vladar in ne trpi nobenega tekmeča ali upornika. Od njegove moči, starosti, poguma in bojnega razpoloženja je tudi odvisno število oslic, in mladež, nad katerimi vlada. Ti divji osli spoštujejo moč in zaničujejo slabost. Če poglavar pade, ubit ali pa obnemogel, si izvoli ali pa poišče čreda, drugega, če se enostavno ne pridruži drugi čredi, ali si jo sam ne osvoji kak pohlepní poglavar. Močnejši osli imajo do dvajset glav broječe črede, šibkejši pa seveda svoji moči sorazmerno manj.

Med pripadniki črede se nahajajo poleg oslic tudi mladiči različne velikosti in starosti. V poletju in v jeseni, po rojstvu zadnjih mladičev, postane v čre-

dah navadno bolj nemirno. Na mladiče je treba bolj skrbno paziti in k vsemu temu se pridruži še upornost večjih samcev. Ko so ti še mali, so pokorni, ko pa dorastejo toliko, da so godni, si skušajo ustvariti lastne črede. Prične se prepir v katerem poglavar, stari osel, z zobmi in kopiti obdeluje mlade, dokler jih končno — če je še dovolj močan — ne prepodi in drugega za drugim izbodi iz svoje črede. Tak izobčenec se potem včasih po cele mesece klati sam po puščavah, kjer se ga tudi večkrat najde. Če ima srečo, potem si slučajno ali pa s silo pridobi lastno čredo; navadno pa postane prejel ali slej vsak sam svoj gospod. Kadar se naveliča samote, se poda na kak vrhunec, od koder pregleda na blizu in daleč vso okolico. Če zapazi v bližini kakšno čredo, ki ima vodnika, se z divjim besom zažene v tek proti njej in napade srečnejšega tovariša. Vname se silovit in srdit boj, v katerem leti dlaka na vse strani. Tekmeča se obdelujeta z zobmi in s kopiti in sta včasih oba krvava. Dvojbo se nadaljuje, dokler eden ali drugi ne podleže in se vda na milost in nemilost. Če zmaga napadalec, postane on gospodar črede in prejšnji gospodar mora hočeš-nočeš prevzeti njegovo noso — oditi mora v samoto in poiskati drugo novo srečo. Vsekakor nemirno, toda romantično življenje!

**Podprimo
Jadransko Stražo!**

BERSON

**GUMENE PETE IN
GUMENE POTPLATE**

ceneje in trajnije so kakor usnena!
Najbolje varstvo proti vlagi i mraza!

Soferja

za osební avto sprejme s 1. junijem okrajno glavarstvo.
Zglasiti se je v sobi št. 16, I. nadst. 803 3—3

Gostilno „Puntigam“

v Mlinski ulici št. 23

sva prevzela in na novo preuredila. Imela bova vedno najboljšo vino, sveže pivo in dobre kuhinjo. Sprejmejo se tudi abonenti. Novo urejen vrt. Sobe za društva in klube. Dvorana za shode, veselice 804 in ples. Priporočamo se 4—2

Hinko in Julija Vidmar
gostilna „Puntigam“, Maribor, Mlinska ulica 23.

Veletrgovina z železnino Pinter & Lenard

Telefon št. 282 Maribor Telefon št. 282

Brsojavni naslov: Pinter Maribor

V zalogi se nahaja:

Traverze, cement, železo vseh vrst, pločevina, štedilniki, žice, žičniki, pumpe, razne cevi, kovane za zgradbo in pohištvo, kuhinjska posoda vlija in pločevinasta, kovaško, ključavničarsko in mizarско orodje, kose, brusni kamni in vsi v železninsko stroko spadajoči predmeti. Blagajne vseh vrst, verige domače tovarne. Porezba točna, cene solidne! 2576

Mala oznanila

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prve vrstne postrežba. Vjekoslav Gjurič, Jurčičeva ulica 9. 1850

Prodaja hiša z vrtom v St. dencih, Frankopanova ul. 12. Kupeu je stanovanje takoj na razpolago. 800 3—3

S 1. majem 1923 se sprejme na hrano več boljših gospodičen

pri Serajnik, Jože Vošnjakova ulica št. 19, I. nadstropje.

OPEKA CEMENT

slama, koruza, krompir, seno, oves, premog, drva, les. volna

itd. se dobi pri

ANDREJU OSET
Aleksandrova c. 57. Tel. 88 689 MARIBOR. 10-8

Posebne parte se ne razpošiljajo.

S potrim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretržno vest, da nas je zapustil 24. t. m. ob 11. uri po dolgotrajni, mučni bolezni, previden s svetlimi zakramenti naš preljubi in skrbni sin, gospod

PETER JURKO

kr. finančni nadpaznik zač. v p.

Pogreb nepoznanega ranjkega se vrši v četrtek 26. aprila 1923 ob pol 16. uri iz mitvašnice mestnega pekarišča v Pobrežju.

Smolnik-Maribor, dne 25. aprila 1923.

812

Žalujoci ostali.

Najboljše in najcenejše

pa tudi najlepše blago za obleke, kakor sukno, hlačevina, volneno blago, plavina, cefir, šifon, platno, izgotovljene obleke, srajce, predpasniki, nogavice, robci, odeje itd. se dobi prvovrstno pri

I. N. Šoštarič, Maribor
Aleksandrova cesta šte. 13. 2577

Perilo,

klobuke

dežne plašče,

čevlje, gamaše, dežnike, palice, ter razno modno in galanterijsko blago v veliki izbiri, najceneje pri

JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2

Kupujem

suknene krojaške odpadke po najboljši dnevni ceni.

Zagode, Maribor
Tržaška cesta št. 5. 618

Znižanje naročnine PRAGER PRESSE

Naročnina na dokazano najrazširjenější nemški dnevnik na Češkoslovaškem in v tujini

„PRAGER PRESSE“ iznaša sedaj za kraljevino SHS. mesečno samo Din 40— za jutranjo in večerno izdajo. — Din 28— samo jutranjo izdajo. — Din 1-80 posamezna štev. jut. z večerno. Din 3— posamezna nedeljska izdaja z ilustrirano prilogo.

„PRAGER PRESSE“ prinaša najboljše in objektivne informacije o dogodkih, trgovskih, finančnih in industrijskih razmerah male Entente, Srednje Evrope in vseh drugih držav, podpira vneto in neprenehoma skupne kupčijske zveze vseh vrst, povprašanje in ponudbo vsakovrstnega blaga, tako da je največji in najuspešnejši oglasnik.

Številke na ogled in ponudbe oglasov zastoj.

Uprava „PRAGER PRESSE“ Prag III. Nerudova 5. (Čehosl. Rep)

Račun pošt. ček. urada v Zagrebu 40.156

Račun pošt. ček. urada v Ljubljani 20.264

Račun pri podr. Ljubljana —

Pri kreditni banki v Mariboru 11.258 —

ARKO LIQUEUR TRIPLE SEC!

